

8041

SOERA MPOAGAMA
NTAOE ANOE MESOEA
SIDI MASEHI.

(Lesboekje voor jongelieden
in het landschap Posso, die
lidmaat der Christelijke ge-
meente wenschen te worden)

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP
VAN DE RHEE'S DRUKKERIJ
ROTTERDAM 1917

B 7

8041
Bf

RIKSUNIVERSITEIT LEIDEN

0599 3634

**SOERA MPOAGAMA
NTAOE ANOE MESOEA
SIDI MASEHI.**

(Lesboekje voor jongelieden
in het landschap Posso, die
lidmaat der Christelijke ge-
meente wenschen te worden)

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP
VAN DE RHEE'S DRUKKERIJ
ROTTERDAM 1917

902/
50

BOERA MPOACAMA
NTAGE ANOE MESSORA
SIDI MASSEL

I. Djaja mpanjomba nto lino ri Poeë Sindate.

Poera² taoe ri wawo lino lawi naintjani Poeë ntana pai oeë, paikanja mosisala djaja mpanjombanja ri Sira, pai pampapoto'onja Sira. Djaja mpanjomba se'e ndato'o agama. Pai napampepali ntaoe Poeë jangi sindate, maka lawi naepemo, ane dja ngkalionja, bare'e rodo rajanja, pai bare'e wo'oe gana rosonja. Paikanja maria dja'a ntaoe pai naka poera mawonja ri Poeë sindate, pai naka bare'emo napodjo mampepali Sira pai songkaa.

Sa'e taoe manto'o: ane gana pangkonikoe, pai poedjoe ngkorokoe, pai gana aga²koe, da rodo sangkani rajakoe, maoe bare'emo koepepali Poeë sindate. Ntongo madonde si'a, bara rodo jaoe rajanja, paikanja ane madjoe'a bara naroempæ ntjoesa, lioe² naepe bare'e gana ane natandje poera² setoe.

Sa'e podo mampobangke kadoro ngkatoewoe, ndjairia rodomo rajanja; paikanja ane bare'e nakoto mampakadoro katoewoenja, pai re'e anoe napomanee ndaja, lioe² naepe soa rajanja, kabare'enja naendo i Poeë sindate.

Sa'e wo'oe podo koeasa pai kabangke ngkatoewoe napobangke. Paikanja ane majalimo koeasa setoe ri si'a, bare'emo re'e anoe da napakarodoka rajanja.

Taoe anoe mampepali i Poeë sindate, pai mantandje Sira, ntje'e anoe rodo rajanja pai maroso katoewoenja. Motoeka wo'oe parata ndaja ntaoe i Poeë sindate; sa'e sabangke parata ndajanja, sa'e djamo sakodi, paikanja anoe ndaaja mPoeë, ntje'e kaboeja ndajata ri Sira.

Agama nto lino (djaja mpanjomba ri Poeë sindate) maria ngaja. Anoe lawi taintjani to'onja ntje'e agama nTo Polamoa, ewa djaja ntaoe toe'ata; nepa re'e wo'oe agama Masehi; pai agama Isilamoe.

Agama nTo Polamoa podo maama²si i Poeë sindate, maka maria lamoanja, pai maria mpanga djajanja mampepali dago ngkatoewoe, kobelaanja bare'e djela taoe ri poe'oenja mpodago, anoe mangkekeni inosa ntaoe.

Agama nTo Isilamoe napare'e ntaoe samba'a, i Nabi Mohamad to'onja. Naintjani jaoe i Poeë Ala, bare'e ngkabongo nato'o: i Poeë Ala podo samba'a², wa'anja Sira Poeë ntaoe. Paikanja bare'e gana djajanja, maka nasapoe kai-Poeë-Isanja mangaosoe sala ntaoe.

Agamata kita To Masehi, ntje'e djaja majoa ri Poeë Ala, anoe ndatoedjoeka kita mPoeë Isa, Anaa anoe mena'oe ri wawo lino, mangaosoe sala ntaoe. Agama Masehi radoea ngaja wo'oe. Poera² To Masehi mantandje i Poeë Isa, paikanja sa'e mampowo'o tadoe mpanjomba bangke anoe ri Roma kare'enja; Paoes to'o noe lantinja; woewoenja anoe nato'o noe Paoes se'e naaja poera². Taoe se'e ndapapoto'o To Masehi Rooms. Nepa To Masehi ewa kita, anoe bare'e maaja Paoes, podo soera mPoeë Ala pantandjeta, ntje'e ndapapoto'o: To Masehi Indjili.

POMPEOASI: Taoe mbe'i anoe maintjani Poeë ntana pai oeë? Ndjaa ndato'o agama? Makoedja pai napampepali ntaoe i Poeë sindate? Ndjaa masalempori taoe mampepali i Poeë? Wambe'i panto'o ntaoe sa'e pai naka bare'e napepali i Poeë? Taoe mbe'i anoe rodo rajanja pai maroso katoewoenja? Bara sawia² paintjani ntaoe i Poeë Ala? Sangkoedja ngaja agama noeintjani? Ndjaa agama nTo Polamoa? Ndjaa agama Isilamoe? Ndjaa agama Masehi? Ndjaa posisalanja anoe ndato'o Masehi Rooms pai Masehi Indjili?

2. Paintjani ntaoe i Poeë Ala.

Pai napaintjani ntaoe i Poeë Ala, maka lawi mompaoe ri raja ntaoe, oengka ri katoewoe i Adama pai i Hawa. Pai naka bare'emo josa gaga pangkita ndaja ntaoe i Poeë se'e, maka maria dja'a nto lino. Dja'anja se'e mampakaboeta rajanja; bare'emo nakita Sira, kobelaanja mariamo ngaja lamo napare'e ngkalionja, anoe banja i Poeë kodjo. Paikanja bare'e wo'oe lioe² nakalingani ntaoe Poeënja sindate. Bare'e ngkabongo taintjani dja songka mPoeë sa'e anoe manto'o: Aja inemoe, pai papamoe; ne'e mosalara; ne'e melima. Bare'e ngkabongo taintjani maapoka reme sa'e, maoe bare'e montjo toëndainja (poe'oenja). Bare'e ngkabongo taintjani mekakai ri Sira; taintjani wo'oe merapi poeroe ri poandoe sala, pai ri pontjempa panga.

Pai tapaintjani i Poeë, maka tongawa kare'ea pai koeasaa ri pewali noe lino pai banganinja poera². Isema anoe mampare'e poera² anoe nakita noe mata ane banja Sira? Isema mampapesoewoe berese pai mampakatoedoe oedja mpongojoe, isema mampapebeteka kita reme pai woeja ane banja Sira?

Ri katoewoeta sangaja² tongawa koeasa mPoeë: paeta tesaojo mewali, tesaojo bare'e; kita tesaojo madjoe'a, tesaojo madonde². Mewali monawa²mo taoe manto'o: sangaja² re'e poe'oenja pai naposisala ngkatoewoe ntaoe; sangaja² re'e poe'oenja anoe mantilaka kita dago pai dja'a.

Tesaojo morasi kita pai tapanto'o: mapoeroe raja mPoeë sindate ri jakoe. Tesaojo naroempa ntjoesa kita pai tapanto'o: manoro re'e salakoe, pai ndapahoekoe mPoeë sindate jakoe. Tesaojo maoe tapari² mampepali anoe tatoenggai ndaja bare'e tarata, tato'omo: bare'e ndawai mPoeë tangara ndajakoe pai naka bare'e mewali. Oengka ndjairia manotomo rajata i Poeë sindate mangalengko katoewoeta.

Paikanja ane tapepali ngkaliota i Poeë sindate, bare'e

da tarata ndaja mpodago. Wa'anja koeasa mPoeë anoe tarata ndaja. Kaboeja ndajaa ri tolino bare'e tarata ndaja ngkaliota. Ntje'e pai nakare'e nabi ndapokaoe tesaojo rata ri tolino, manto'oka taoe raja mPoeë. Maka anoe ndato'o nabi, ntje'e taoe anoe ndapadjelaka mPoeë Ala paoea ri rajanja; nepa si'a wo'oe mampasowaka joenoe paoe mPoeë se'e.

Maria nabi mPoeë Ala rata ri taoe toewoe rioe: i Moesa, i Semoeëli, i Elia, i Elisa, i Jesaja, i Jeremia. Paikanja bare'e wo'oe gana panto'okanja kita gori ngkatoewoe mPoeë Ala. Ntje'e pai ndapampokaoemo i Poeë Isa, Ana, mewali taoe ewa kita, pai bare'e re'e salaa Sira. Oengka ngkadjela i mPoeë Isa manotomo raja ntaoe gori ndaja mPoeë Ala ri tolino, maka taoe anoe mangkita ndaja i Poeë Isa, ntje'e mangkita Poeë Ala. Oengka ndjairia manotomo rajata, maria salata ri Poeë sindate, pai manoto wo'oe rajata djaja ngkateosoenja. Oengka ngkadjela i mPoeë Isa manotomo rajata kapoeroe ndaja mPoeë Ala ri tolino.

POMPEOASI: Makoedja pai napangkalingani nto lino Poeë Ala? Ndjaa sa'e anoe bare'e nakalingani? Rimbe'i sa'e katongawa ngkoeasa mPoeë Ala ri tolino? Bara gana paintjanita i Poeë Ala ane tapepali ngkaliota? Ndjaa anoe ndato'o nabi? Isema to'o noe nabi sa'e? Isema tando mpampokaoe i mPoeë Ala rata ri tolino? Oengka ngkadjela i mPoeë Isa noendjaa anoe manotomo ri rajata?

3. Soera i mPoeë Ala.

Taoe toe'ata bare'e naintjani ma'oeeki soera. Podo ngoedjoe ntaoe anoe manto'oka ananja gori laolita ntaoe toewoe rioe. Kobelaanja sa'e ndakalingani moeni, sa'e ndawali, sa'e ndarangani pai naka bare'emo manoto laolita setoe.

Kadagonja wa'fa noentoe mPoeë Ala, anoe naparataka kita noe wa'fa nabi pai i Poeë Isa Anaa, poeramo na'oeeki ntaoe ri soera. Ntje'e pai naka bare'emo nakalingani ntaoe Noentoe setoe. Ane bare'emo manoto rajanja sa'e, da nawalibasa ri soera mPoeë Ala.

Soera mPoeë Ala maria soera anoe tepasambaka, romoenja 66 soera, maka bara tesangkoedja taoe anoe manga'oeeki. Radoea tilanja anoe bangke: Soera Masae, pai Soera Dawo'oe. Ri Soera Masae kalaoe laolita ntaoe piamota pai To Israeli. Laoe wo'oe soera wa'fa nabi anoe ndapokaoe i mPoeë Ala ri taoe setoe. Ri Soera Dawo'oe laoe laolita i mPoeë Isa, pai soera i ntjoero (Rasoel) Paoeloe pai anagoeroe i mPoeë Isa sa'e. Soera se'e bangke jowenja mampakanoto rajata gori ngkama'i i mPoeë Isa; laoe wo'oe maria patoedjoe ri wa'fa nTo Masehi.

Soera mPoeë Ala se'e tesaojo ndapapoto'o: Soera mpodjandji mPoeë Ala. Paikanja mosisala podjandji mPoeë Ala ri Soera Masae pai Soera Dawo'oe. Maka ri Soera Masae ewase'i podjandji mPoeë Ala ri toline: Komi to lino, ane ndiloeloe wa'fa songkakoe, da koepakadago katoewoemi. Oengka ngkadjela i mPoeë Isa nepa re'e djandjia: Ane meaja kodjo komi ri Anakoe, sangaja² koepoana wo'oe komi. Samba'a wo'oe to'o Ntjoera Dawo'oe: Soera Noentoe ngKatoewoe; maka ririamo kalaoe noentoe anoe ndakenika kita i mPoeë Isa.

Laolita i mPoeë Isa aopo taoe anoe ma'oeeki: i Matioe, i Marakoesi, i Loekasi, pai i Johane. I Matioe pai i Johane

lawi ana goeroe i mPoeë Isa. I Marakoesi pai i Loekasi banja ana goeroe i mPoeë, paikanja ri pa'oe kinja wa'a ntoentoe i mPoeë Isa napeoasimo ri joenoe rioenja.

Ri palai i mPoeë Isa mewalili ri wawo jangi, bare'epa nda'oeki wa'a ntoentoe pai powia mPoeë Isa, wa'anja nganga noe ana goeroe anoe mampetoemboeka taoe. Paikanja masae² nda'oekimo jaoe, boi ndakalingani, ane matemo ana goeroe mPoeë anoe lawi mojoenoe² mo pai Sira.

Rioe²nja soera se'e dja na'oeki mpale, mewali bare'e maria mba'a si'a. Oengka ngkare'e masina mpo'oeki mariamo Soera Noentoe ngKatoewoe. Soera se'e na'oeki noe Ana goeroe ri basa nTo Garika, paikanja wawase'i ndalimbamo ri basa mpengaja², re'emo te 400 basa. Samba'a Soera se'e, anoe na'oeki i Loekasi roo nalimba i nToea Adriani ri basata.

Ane tabasa sangkani Soera Noentoe ngKatoewoe, maria ngaja anoe bare'epa tarata ndaja, maka majomboe pompaoe i mPoeë, pai rede wo'oe panto'oa. Ntje'e pai nakare'e ntjoera radoea na'oeki i nToea Adriani, samba'a anoe mampetoemboeka kita Laolita nTaoe Piamo pai To Isaraeli, pai samba'a anoe mampetoemboeka kita Laolita mPoeë Isa pai Ana goeroenja. Ane poeramo tabasa radoea soera setoe, nepa tarata ndaja wo'oe Soera Noentoe ngKatoewoe kodjo.

Noentoe mPoeë Ala tapomata ndjaja. Anoe bare'e laoe ri Soera mPoeë Ala, ne'e taaja. Ntje'emo posisalata kita To Masehi Indjili pai To Masehi Rooms, maka panto'o ntaoe setoe: gori mpanto'o noe Paoes ri Roma ntje'e taaja. Mewali bare'e ntani nawai mpandita Masehi Rooms da nabasa ntaoe sondo Soera mPoeë Ala.

POMPEOASI: Makoedja pai nakalingani ntaoe toe'ata Noentoe mPoeë Ala? Makoedja bare'emo da nakalingani ntaoe Noentoe mPoeë wawase'i? Sangkoedja ntila Soera mPoeë Ala pai ndjaa to'onja? Ndjaa bangani nTjoera Masae? Ndjaa bangani nTjoera Dawo'oe? Ndjaa

ndadjandji mPoeë Ala ri Soera Masae, ndjaa ri Soera Dawo'oe? Isema ma'oeeki soera laolita mPoeë Isa? Ndjaa paintjanimoë gori mpa'oeeki nTjoera se'e, pai basanja? Bara re'emo Soera mPoeë Ala saga'a ri basata? Wambe'i posisala nTo Masehi Rooms pai kita To Masehi Indjili?

4. Poeë Ala.

I Poeë Ala samba'a² katoewoea. Bare'epa re'e lino se'i laoemo i Poeë Ala. Pai maœe bare'emo re'e lino se'i, sangaja² da ndate i Poeë Ala. Bare'e re'e anœe kasiogœe mPoeë Ala. Poera² lamœa podo watoea mPoeë anœe sangaja² me'oeroe ri Sira.

I Poeë Ala anœe mœkœeasa mpodago, maka Sira anœe mmpapewali lino se'i pai banganinja. Sira toempœe inœa ntaœe pai mpengaja² anœe toewœe ri wawo lino. Sira majawataka anœe bare'e ndapokono, pai ndapapewali anœe gori ndajaa.

Magali kodjo i Poeë Ala: Bere'e denggo bara dja'a metaka ri Sira. Majœa sangkani Sira. Mareme rajaa, bare'e re'e kawenginja, maœe sakodi bare'e.

I Poeë Ala bare'e bali-bali rajaa. I Poeë anœe mawawanaka i Boerahima pai i Daoedi bare'e mœsisala pai i Poeë Ala anœe mawawanaka kita se'i. Anœe ndapokaraœeka i Adama pai Hawa, sangaja² ndapokaraœeka wo'œe kita se'i², anœe ewase'e wo'œe gœœta ri Sira.

Bangke kodjo katoewœe mPoeë Ala. Lamœa katoewœe, bare'e mœkoro ewa kita taœe. Kita taœe bare'e tarata ndaja mpodago kare'ea. Mewali anœe kono tapasimbadjœe i Poeë Ala, sangadi tapaporapa nepa tarata ndaja sakodi.

Anœe koeto'o mata i mPoeë, pale i mPoeë, talinga i mPoeë, podo rapa mpaœe poera² setœe. Kamontjonja i Poeë Ala mangkita poera² ngaja anœe mewali ri wawo lino; maœe bare'epa mewali, maœe anœe laœdja ri raja ntaœe, sangaja² ndakita. Ndadongœe wo'œe poera² paœe nto lino,

anoe montjo pai anoe bare'e montjo. Palea mamparenta poera² taoe, mawawanaka, malikesi raja ntaoe, mampapewali poera² gori ndajaa.

I Poeë Ala angga katoewoea pai nakadjoeke ngkare'ea ri wawo lino. Mae mesamboeni kita ri raja ntana, ndjaoe i Poeë; bara lawa pelindjata ri tana ntaoe, sangaja² ndjaoe i Poeë Ala.

Oengka ngkadjela i mPoeë Isa ri wawo lino, nepa manoto sakodi rajata maintjani Poeë Ala. Ndato'o i mPoeë Isa: Taoe anoe mangkita jakoe, ntje'e mangkita i Poeë Ala. Koeasa i mPoeë Isa ntje'emo koeasa i mPoeë Ala; kajoa ndaja mPoeë Isa ntje'emo kajoa ndaja mPoeë Ala.

Nepa ndjairia tarata ndaja: i Poeë Ala sawia² rajaa ri taoe poera². Ntongo i owi nato'o nTo Jahodi: Poeë Ala podo maboeja raja ri kami, ri To Polamoa bare'e. Paikanja panto'o i mPoeë Isa: Maboeja raja mPoeë Ala ri taoe poera². Bare'e ndaintjani mPoeë mokole pai watoea, toeama pai we'a, taoe kore'e pai taoe kaasi². Ane masala taoe bangke pai taoe kodi sawia² hoekoenja. Bare'e ndaintjani mPoeë Ala mampaposisalai taoe.

Pai sangajapa anoe ndapatongawa i mPoeë Isa ri kita: i Poeë sindate bangke kodjoe kapoeroe ndajaa ri kita to lino. Maka kamontjonja da ndaapisakamo kita taoe ewa ri katoewoe i Noho, gori ngkaria ntjalata; paikanja ndapokaoe Anaa rata ri kita, ma'i mantjempo salata. Paikanja ane ntongo tapokono anoe modenggo pai anoe madja'a, bare'e ndakoto mPoeë mampokapoeroe kita, maka kagali ndajaa pai naka bare'e ndakoto mampoana taoe anoe bare'epa ndaosoe mPoeë Isa salanja.

Anoe takita ri Poeë Ala, tatogo ngajanja: Papa, Ana pai Inosaa paikanja podo samba'a Sira. Maka ri kaPapaa i Poeë Ala ndapare'e lino se'i pai banganinja, ndapare'e kita to lino. Ri ka'Anaa toedoe i Poeë ri wawo lino mangaosoe sala ntaoe. Ri ka'Inosaa marooroo Sira ri raja ntaoe, pai naka noto ndajata ri wa'a mpaoea pai songkaa.

POMPEOASI: Ndjaa ndato'o: i Poeë Ala samba'a² katoewoea? Ndjaa posokinja: i Poeë Ala mokoeha? Ndjaa posokinja: i Poeë Ala magali rajaa? Ndjaa posokinja: i Poeë Ala bare'e bali-bali rajaa? Ndjaa posokinja: Djoekoe² ri wawo lino kare'ea? Ndjaa posokinja: i Poeë Ala lamo katoewoea? Makoedja koeto'o: mata mPoeë? talinga mPoeë? pale mPoeë? Rimbe'i kanotonja raja mPoeë sindate sawia² ri taoe poera²? Waimbe'i gori ngkapoeroe ndaja i mPoeë? Makoedja koeto'o: i Poeë Ala se'e: Papa, Ana pai Inosaa?

5. Pamparenta i mPoeë Ala tolino.

I Poeë Ala anoe mampare'e lino pai wa'a banganinja. Paikanja banja bara ndakaka'idja²ka nepa mewali; sambela² paoea manto'o: nakareme! pai marememo. Nepa ndapowia poera², anoe kodi olinja rioenja, modede² rata ri anoe bangke olinja. Ewa kadjoe masiwoe, kadjoe bose, baoe, tontji, pinatoewoe ri wawo ntana, pai ri tandonja mpodago ndapowia taoe.

Poe'oenja pai ndapampowia mPoeë Ala taoe, maka mawo rajaa naka re'e anaa anoe maintjani manjomba pai me'oeroe ri Sira, anoe maintjani maloeloe songkaa. Bangke raja mPoeë naka re'e anaa, anoe da ndapokapoeroe, anoe da ndapakadago katoewoenja.

Sangaja wo'oe anoe ndapare'e mPoeë Ala, mala'eka to'onja. Mala'eka se'e lamo katoewoenja, anoe ndapokaoe i mPoeë mampelindjaka songkaa, mangkariani tolino. Re'e wo'oe mala'eka madja'a, anoe bare'e maboeja rajanja ri tolino, anoe rajanja mangkelo² taoe da napaloeloe djaja modenggo. Wo'o noe mala'eka madja'a setoe ndapapoto'o i Madja'a.

Pampomawo mPoeë Ala tolino anoe ndapare'e, pai ndapangkariani saeo², ndapatoewoe taoe poera². Poera²

anoe mewali ri wawo lino sangaja² songka oengka ri Poeë Ala sindate. Ewa panto'oo i mPoeë Isa: sako woejoea santoko pai nakanawoe ri tana, maka songka mPoeë. Bare'e re'e dago bara dja'a mewali ngkalionja, sangaja² paintjani i mPoeë.

Paikanja kita toline bare'e tarata ndaja posongka² mPoeë Ala. Dago pai dja'a bare'e wo'oe bara sawia² ndapantilaka taoe. Tesaojo taoe majoa napere ntjoesa pai roegi, pai taoe anoe madja'a, anoe bare'e lieo² mampokono Sira, morasi katoewoenja. Mae bare'e tarata ndaja pantila mPoeë dago ngkatoewoe, dja ne'e majali ri rajata: sangaja² i Poeë mampomawo kita.

Samba'a laolita anoe mampakanotoka kita kabare'enja sawia² pantila mPoeë rasi ngkatoewoe, ntje'emo laolita i Ajoebi. Maka mae maria roegi pai soesa mampere si'a, bare'e bara bali rajanja mangkekeni Sira sindate.

Podo dago anoe ndapokono i mPoeë, paikanja pai naka ree ndja'a, maka lawi to lino masala ri Poeë Ala, banja djajaa naloele, podo djajanja ngkalionja. Dja mampedongeka pompaee i Madja'a pai naparata dja'a.

Tesaojo ndapetangani i mPoeë Ala taoe naka ne'e napowia anoe madja'a. Paikanja maria ngkani ndapapalioe dja'a ntaoe. Pai ndapampapalioe gaoe madja'a, maka re'e tangara ndajaa anoe bangke. Rapanja dja'a noe toekaka i Joesoepoe ndapapalioe mPoeë Ala, da ndapampoampoe lembamo i Joesoepoe ri Tana Masiri, naka ne'e mate joga taoe. Rapanja pampobaloe i Joedasi Poeënja, ndapapalioe mPoeë Ala, naka mate anaa mantjempo sala nto lino.

Sangaja² ndahoekoe mPoeë Ala taoe anoe madja'a gaoenja. Ewa paopisakaa to lino ri katoewoe i Noho, maka ma'ai gaga pantjapoenja songkaa. Ewa Jeroesale pai napagero noe iwali, maka hoekoe i mPoeë Ala ri To Jahoedi kanatadjinja Anaa i Poeë Isa. Maria ngkani ndaparataka kita i mPoeë Ala djoe'a pai roegi nakatekaendo, naka tebalisaka rajata. Patoedjoe mPoeë se'e, da tapaendo²

pelindja ngkatoewoeta sangaja² kapoeroe ndajaa pai ndapampatoedjoeki kita. Maria tolino tengo, dja napakapeni rajanja.

Pawawanaka mPoeë tolino pai naka tesaojo ndaloemboe anoe boetoenja da mewali, posokinja: anoe bare'e tapomata², anoe tapodjingki, ntje'e anoe mewali. Rapanja pampakoni mPoeë Isa taoe sondo, pajalia djoe'a ntaoe ntjoroba napodjingki ntaoe. Pai wawase'e sangaja² ndapowia dja mPoeë Ala anoe tapodjingki, anoe bare'e tarata ndaja, maka Sira anoe mokoeasa. Pai sangadi re'e poe'oenja mpodago nepa ndawali songkaa woengka eo.

POMPEOASI: Waimbe'i podede pampowia mPoeë Ala wa'a bangani lino? Ndjaa poe'oenja pai ndapampowia taoe? Ndjaa anoe ndato'o mala'eka? Isema i Madja'a? Waimbe'i pangkariani mPoeë Ala anoe ndapowia? Makoedja bare'e tarata ndaja songka mPoeë Ala ri kita taoe? Makoedja pai tesaojo tarata dja'a? Makoedja ndapapalioe mPoeë Ala gaoe ntaoe anoe madja'a? Bara ndahoekoe mPoeë Ala wo'oe taoe masala? Bara re'e wo'oe patoedjoea? Bara re'e powia mPoeë Ala anoe tapodjingki?

6. Sala nto lino.

Pampowia mPoeë Ala i Adama pai Hawa bare'epa re'e denggo ndajanja; majoa rajanja ri Poeënja. Tolino lawi toeroeki mPoeë Ala, maka raja ntaoe oengka ri Poeë Ala se'e kama'inja. Ntje'e pai napaintjani nto lino mompaoe; bangke koeasanja mampakanaja pinatoewoe jopo, mangawoesoe koronja, mampakaworo boejoe, mowote ri oeë, meore ri raa. Toewoe salapi, toewoe salapi kako-teranga-rangani paintjani ntaoe pai lo'enja, bare'e re'e kasiwianja ri anoe ndapowia mPoeë Ala.

Ndawaika mPoeë Ala ri tolino rajaa; posokinja: Banja watoea katoewoe ntaoe. Banja podo si'a ndaposongkaka, koronjamo se'e anoe mosongka². Ane re'e songka mPoeë Ala, sangaja² maja nato'o: Bare'e koepokono setoe; bara: koepokono, maka moraja mokole tolino, banja moraja watoea.

Ane bare'e bali raja nto lino oengka i piamo, da mewalimo kodjo tangara ndaja i mPoeë Ala, manoro paka anaa wa'a nto lino, paikanja masala jaoe si'a.

Saeo-saeo tongawa salata. Lawi radoea ngaja salata: salata ri joenoe, pai salata ri Poeë sindate. Ane nato'o ngKoempania: Ne'e ndisampa benggami, pai tasampa jaoe, masala kita ri Koempania, ri taoe. Ane napetangani ntaoe kita mampodoeanga doeanganja pai bare'e taaja paoenja, masala kita ri joenoeta, kasitaeta.

Paikanja ane masina rajata ri joenoe, ane bare'e taposintoewoeka, tanawoesaka joenoe, tatima anoenja, talego², tambambasi joenoeta, tapepate, bara tadjeani ngkabongo taoe gori ngkadja'a ndajata, banja podo masala ri joenoeta kita, sangaja² masala wo'oe ri Poeë sindate anoe papa ntaoe poera².

Maria ngaja sala ntaoe paikanja samba'a² poe'oenja. Ntje'emo anoe ndapakanotoka kita ri laolita i Adama pai Hawa. Pampetangani mPoeë mangkoni woea ngkadjoe anoe ri tongo bonde Paradesi, djela i Madja'a, koronja ewa koro doeata. Napeoasi ri Hawa: Bara bare'e madago ndikoni woea ngkadjoe anoe ri bonde se'i? Mesono i Hawa: Madago kakoni, podo kadjoe anoe ri tongo bonde panto'o mPoeë Ala bare'e madago kakoni woenja, boi mate kami. Mesono i Madja'a: Pai ndapanto'o ewase'e: maka ane ndikoni woea ngkadjoe se'i, da mokoeasamo ewa Poeë Ala komi, da ndiintjanimo poera² anoe madago pai anoe madja'a. Oengka ndjairia nakonimo i Hawa pai Adama.

Poe'oe ntjala se'e, pobangke² i Adama pai Hawa. Rajanja da mosongka ngkalionja, ne'emo i Poeë Ala masongkaka taoe setoe. Ntanoka songka i Madja'amo naloeloe.

Pobangke² i Adama pai Hawa tapopanta poera² kita

moelinja pai naka meewa taoe poera² ri Poeë Ala. Taoe toe'ata pai napangkalingani i Poeë Ala, maka rajanja da mosongka ngkalionja. Mokolenja anoe mate napolamoa, maka sawia² raja lamo pa raja nto lino. Ndato'o mPoeë Ala: da tapokapoeroe joenoeta, ntanoka rajata dja podo mampokapoeroe korota, bare'e taendo² joenoe.

Sako ananggodri anoe bare'epa naintjani raa sangaja² maewa inenja, meboende² madja'a rajanja ane bare'e mewali pepokononja, da nasoko noe inenja. Ndjairia tongawa peewa i Adama pai i Hawa tapopanta.

Anoe ndato'o masala ri Poeë Ala: ane tatalikoesi Sira pai taloeloe paoe i Madja'a, anoe da manawoesaka kita. Ane masala kita ri Poeë Ala, sangaja² sawia² pewalinja ewa ri Adama pai Hawa: i Madja'a mompaoe ri rajata: da noetima setoe, nakawongko ndajamoe, da noembambasi joenoe, noeporasi, da noenawoesaka taoe setoe, noekabangke. Oengka ndjairia tapobangke anoe da taporasi, rantani tatalikoesi songka mPoeë: ne'e melima, ne'e kambamba², dja taloeloe paoe i Madja'a.

Banja podo ri gaeta kasalata, sangaja² ri pompaoeta masala wo'oe kita, ane tapetikodi joenoe bara tapakadjoe'a raja noe joenoe. Maoe ri nawa²ta masala kita, ane tapepe-woloka anoe madja'a. Maoe bare'e mewali anoe tanawa² se'e, sangaja² masala kita ri Poeë Ala anoe mangkita nawa²ta madja'a.

POMPEOASI: Rimbe'i tongawa kita taoe toeroeki mPoeë Ala? Rimbe'i tongawa raja mPoeë Ala taporaja? Sangkoedja ngaja sala ntaoe? Ndjaa poe'oe ntjalata? Waimbe'i toentoe ngkanawoe i Adama pai Hawa? Rimbe'i katongawanja tapopanta sala i Adama pai i Hawa? Bara tongawa wo'oe ri ananggodri? Ndjaa ndato'o masala ri Poeë Ala? Waimbe'i ane masala kita ri pompaoe pai ri ponawa²ta?

7. Anoe ndasilika i mPoeë Ala salata ri Sira.

Masalamo i Adama pai Hawa, maeamo rajanja, pelambe²nja napomaea; pai maeka rajanja pai napasamboenikamo koronja ri ra jopo.

Bare'e ntaninja kita moelinja: Ane masala kita ri joenoe, maea matata, bare'emo tataha ndjo'oe² ri banoanja, boi nakita pelambe²ta, posokinja: Salata ri si'a. Pai bare'e taowe² mampokaeka si'a, boi narata salata, da napodjangai bara da nagiwoe kita. Ane masala kita ri Sira sindate, maea matata ndjo'oe ri Sira ri pominggoe, bare'e ntani tataha mekakai ri Sira. Maeka rajata ri katoewoeta woengka eo; maka ane tarata pepa bara roegi, lioe² tato'o ri rajata: Ndapepalimo i mPoeë Ala salata (Ewa kasangkompo i Joesoepoe manto'o: Pampepali mPoeë Ala salanja ri toea'inja, pai naparata pepa ri tana Masiri).

Pesoewoe i Adama pai i Hawa, ndaparesamo mPoeë Ala salanja, i Adama mantoedjoe i Hawa, i Hawa mantoedjoe i Madja'a.

Bare'e wo'oe ntaninja kita toline. Ane ndapeoasi Mokole salata, magasi kita mantoedjoe taoe manto'o: i anoe mawai paoe pai koepaloeloe. Ane lo'oe anggata raneonja ri soeara mPoeë Ala, pai ndapeoasi salata, sangaja² da tato'o: Pai naka masala jakoe, maka i anoe mangkelo jakoe. Paikanja bare'e ndaaja mPoeë Ala setoe. Montjo i Madja'a mangkelo i Adama pai Hawa, paikanja lawi rajanja ngkalionja, pai napaloeloe paoenja. Kita wo'oe lawi rajata pai tapaloeloe paoe tadonge; mewali banja ri joenoe poe'oe ntjalata, sangaja² ri rajata poe'oenja.

Ndahoekoe mPoeë Ala i Adama pai i Hawa. Kita se'i sangaja² ndahoekoe wo'oe mPoeë Ala kasalata, peewata. Maka maoe mapoeroe rajaa, be maja ndapapalioe salata maka magali sangkani rajaa, be maja ndaisoe dja'ata.

Peewa i Adama pai Hawa pai naka mate si'a; kita

wo'oe sili ntjalata, pai tapampokaeka da mate. Ane bare'e re'e salata ri Poeë Sindate, ane majoa sangkani kita ri Sira, bare'e bara da tapokaeka da mate, maka kapateta se'e djaja mpelimbata ri banoea mPapata, mewali be tapo'ipoe, bare'e tapokaeka da ndapodjangai kita.

Mosisala sili ntjalata, maka motoeka wo'oe paintjanita songka mPoeë. Sangaja² naintjani ntaoe toe'ata songkaa, maka sa'e lawi nda'oekimo ri raja ntaoe. Paikanja ane takekenimo soera mPoeë Ala kalaoe wa'a ntjongkaa, bangke paintjanita pepokono ndaja i mPoeë. Mewali manga'a pehoekoe mPoeë ri taoe toe'ata, manee ri kita anoe maintjani poera² songkaa.

Bare'e wo'oe tasaja ane masala kita. Maka ane modenggo powiata, lioe² re'e nganga ndajata manto'oka kita: Masala siko; da ndahoekoe! Nganga ndajata se'e, ntje'emo nganga mPoeëta. Ane taloeloe djaja modenggo, lioe² napaoeka kita: Ne'e noeloeloe djaja setoe; banja djaja mPoeë setoe; djaja i Madja'a. Pai ane roomo tapowia anoe madja'a, bare'e wo'oe naowe mantjeko² kita. Sangadi bare'emo tapepedongeka nganga ndaja se'e dja tapakapeni rajata, da naowe mampompaoeka kita. Taoe anoe ewase'e mapari katoewoenja, maka bare'emo nadonge patoedjoe mPoeë (Ewa i Mokole Saeloe).

POMPEOASI: Waimbe'i rajata ane masala kita? Waimbe'i pesonota ane ndapeoasi salata? Rimbe'i kare'e ntjalata? Makoedja ndahoekoe i mPoeë Ala kita ane masala? Rimbe'i katongawa ntjili ntjalata pai takamate? Bara mosisala pahoeke mPoeë Ala taoe masala? Ndjaa ndato'o: nganga ndaja?

8. | Tadoe ngKadago.

Wa'anja taoe anoe mangkoto maosoe sala ntaoe, ntje'e i Poeë Isa, ana mPoeë Ala, Tadoe ngKadago nto lino. Sira ndapokaoe i mPoeë Ala. Maka gori ngkapoeroe ndaja i mPoeë Ala ri to lino, pai ndapawaimo Ana anoe samba'a² naka ne'e tetadji taoe anoe meaja ri Sira, paikanja nakatoewoe si'a ri banoea mPoeë Ala.

Mariamao taoe toewoe rioe manto'o² da kadjela i mPoeë Isa, paikanja bare'epa naintjani to'oa. Taoe anoe da ndapokaoe mPoeë Ala napapoto'o ntaoe setoe: i Masehi. Taoe rata da manto'oka to lino da kadjela i Masehi se'e, nabi to'onja. Pagonja ri To Israeli (To Jahoedi) maria kodjo nabi djela.

Masae ratamo kodjo i Masehi ri To Jahoedi. Lawi napopeamo ntaoe se'e i Masehi, paikanja masala nawa²nja. Ri tempo ngkadjela i Masehi, mepoeëmo To Jahoedi ri Datoe ri Roma, pai mapari kodjo naepe pepoeënja se'e. Mewali panto'o ndajanja: ane rata kodjo i Masehi, sangaja² da nalapasaka kita ri pepoeëta ri To Roma, i Masehi da tapodatoe mangkekeni wa'a nto lino, pai nakabangke ngkateto'ota kita To Jahoedi. Ri kadjela i Masehi tongawa banja bara da ndapare'e kanga'a ngkatoewoe nTo Jahoedi; ma'i Sira mantjempo sala nto lino ri Poeë Ala, nakajoa moeni ndjaja ntaoe ri Sira sindate. Ntje'e anoe bare'e napokono nTo Jahoedi, masae² napepatemo i Masehi.

Kadjela i Masehi ri wawo lino, i Isa to'oa; ntje'e pai tapampapoto'omo Sira: i Poeë Isa.

Lawi ndaintjani i mPoeë Isa kasiranja i Masehi, paikanja bare'e ndato'o² mpajoa ri taoe. Maka ane ndato'o mpajoa, maria taoe da sala paloeloenja Sira, maka da napomata² dja da kateosoenja ri pepoeë ri To Roma. Ane nadongemo ntaoe noentoea, ane nakita koeasaa mampaka'osa taoe madjoe'a, da manoto ngkalionja ri rajanja kasiranja i Masehi kodjo.

Nato'omo i mPetoeroe: Komi i Masehi, ana i mPoeë Ala. Pai ri soera i ngKajapa ri wengi ngkapatea, ndapakanotomo i mPoeë Isa: Jakoemo Ana mPoeë Ala.

Koro mPoeë Isa sangaja² koro ntaoe ewa korota; maka maoro Sira, maranganga, woesoe jore, mawowe rajaa; ndaintjani mawongko raja; ndaintjani motoemangi. Ane ndabobaki, madjoe'a ndaepe.

Wa'anja posisala mPoeë pai kita, maka bare'e re'e denggo bara dja'a ri Sira. Magali rajaa, ewa raja mPoeë Ala. Napeboetoeke i Madja'a malingoeni rajaa, da ndapantali-koesi Poeë Ala, da ndapaloeloe djaja nto lino, pai bare'e ndapokono i mPoeë Isa maloeloe paoe i Madja'a. Raja i Madja'a, naka ne'e mewali sala nto lino ndaosoe mPoeë Isa.

Maria ngaja paoe mporapa ndato'o i mPoeë Isa, anoe kono koroa, nakanoto ndaja ntaoe gori jowe ngkama'ia. Ndato'o: Jakoemo kadjoe anggoro anoe montjo, pai komi taoe meaja ri jakoe, ra'anja. Posokinja: Podo taoe anoe mekekeni mainti² ri Poeë Isa da maroso katoewoenja; ewa ra'a ngkadjoe anoe toewoe dja ri pombekentanja pai wotonja.

Ndato'o wo'oe: Jakoe to pongkambi anoe montjo. Posokinja: Wa'anja i Poeë Isa anoe maintjani mangkariani taoe nakadago kodjo ngkatoewoenja.

Ndato'o wo'oe: Jakoemo djaja anoe montjo, jakoe anoe mampatoewoe taoe. Posokinja: Wa'anja Sira anoe maintjani mawawanaka taoe rata ri Poeë Ala; wa'anja Sira anoe saroe ngkoro mPoeë sindate; wa'anja Sira anoe mampatoewoe raja ntaoe pai angga ntaoe.

Ndato'o wo'oe: Jakoemo silo nto lino. Maka wa'anja Sira anoe mampapenaa, mampakareme raja ntaoe, pai tapangkita i Poeë Ala, pai naka bare'e tasaja djaja ri Sira.

Tongawa ndjairia banja taoe woengka eo Sira, sangaja² ana mPoeë Ala. Ri Poeë Isa ndapampamara i mPoeë Ala koroa ri to lino. Kabangke ngkatoewoe mPoeë Isa ri wawo jangi ndapalaika, nepa mena'oe ri lino. Mala'eka samba'a djela manto'oka i Maria da poananja, koeasa

mPoeë Ala anoe da mampare'e ananggodinja. Tongawa wo'oe ka'i-Poeë-Alaa, maka bangke kodjo koeasaa: saloemboe taoe madjoe'a ndapaka'osa, podo ndadjama bara ndaseko; montjowoe taoe ndapakoni, podo sakodi roti; melindja Sira ri wawo oeë.

Ka-Ana-mPoeë-Alanja Sira pai naka bare'e lioe² mate Sira. Roo napepate ntaoe, toewoe moeni Sira ri reme katatogo oengka ri kapatea. Pai bare'e tasaja katoewoea moeni se'e, maka ri kapatea poeramo kodjo raja noe ana goeroea, nasajamo kasiranjana Ana mPoeë Ala. Ri katoewoea moeni, manotomo raja ntaoe se'e pai nakandjo'oe mangkeni Noentoe ngKatoewoe. Poesamo 40 mbengi oengka ri pembangoea moeni, malaimo i Poeë Isa, mewalili ri kare'ea owi, ri Poeë Ala, ndakekenimo moeni lanti bangke, anoe lawi anoea kabare'epanja mena'oe ri wawo lino.

Ntje'e pai nakare'e alima eo mposoesa ri kita To Masehi. Sandeme be bali² kakononja ri reme 25 woeja December. Tato'omo: Eo Bangke si'a, maka taendo² reme mpampoana i Poeë Isa. Oengka ndjairia reme ngkapate mPoeë taendo² ri woeja Maart bara ri woeja April; sangaja² kono ri reme Djoemaat.

Poesa roea mbengi taendo wo'oe Katoewoe moeni i mPoeë Isa, roeandeme kakononja. Poesa wo'oe 40 mbengi mooemapo wo'oe kita sandeme, maendo Pepone mPoeë Isa ri wawo jangi. Sangaja² kono ri eo Kamis. Nepa poesaa wo'oe sampoejoe ndeme re'e wo'oe posoesa maendo Pena'oe Inosa mPoeë Ala.

POMPEOASI: Wa'anja i sema anoe mangkoto maosoe salata? I sema manto'oo da kadjela i mPoeë Isa? I sema to'oo lantia? Makoedja pai napampepatemo nTo Jahoedi Sira? Makoedja bare'e ndato'o² kasiranjana i Masehi? Rimbe'i panto'oo mpajoa kasiranjana ana mPoeë Ala? Waimbe'i koro mPoeë? Ndjaa posisalaa pai kita taoe woengka eo? Waimbe'i sa'e gori mpampapoto'oo koroa? Rimbe'i wo'oe tongawa

kasiranja ana mPoeë Ala? Makoedja bare'e tasaja katoewoe moeni i mPoeë? Oengka lairia imbe'i palaia? Imbamo wa'a ndeme mposoesa nTo Masehi.

9. Pompagoeroe i mPoeë Isa.

Kadjela i mPoeë ri wawo lino, da tapaintjani i Poeë Ala Poeë ntana pai oeë, Papata. Pai rata i Poeë Isa mantjempo salata, nakadago kita ndapoana moeni i mPoeë sindate.

Maria toentoe i mPoeë anoe mampakanoto rajata gori ngkatoewoe i mPoeë Ala. Madago kodjo wa'a ntoentoe se'e, maka lioe² oengka ri Poeë Ala pangkenia. Noentoe se'e anoe manto'oka kita wo'oe kadago ngkatoewoe anoe ndawaika kita i mPoeë Ala.

Anoe ma'i ndawangoe i mPoeë Isa, ntje'emo Poparenta i mPoeë Ala, bara Poparenta nTjoeroega to'onja pai Sira anoe datoe ri poparenta setoe. Mokole nto lino masongka² pobanoeata, podjaja pai podjamaata, ntje'e anoe mawawanaka kita nakabangke ngkatoewoe ngkorota, paikanja i Poeë ma'i mamparenta pai mampajoa rajata.

Poparenta i mPoeë Ala anoe ri wawonja, napariara poparenta ntaoe. Ntje'emo anoe ndapaporapaka i mPoeë Isa ewa woejawa anoe nasombo ntaoe ri tana; narata ntjamba'anja, napobaloe anoenja poera², naoli tana setoe. Bara ewa matia anoe ma'ai ngkadolidi; narata ntaoe, napobaloe anoenja poera², naoli matia setoe.

Ndato'o wo'oe gori ngkatoewoe mpoparenta i mPoeë se'e, maka kodi si'a ri pontepoe'oenja, ewa woekoe nambo, paikanja masae² bangkemo. Maka ri kapate i mPoeë bare'epa maria taoe meaja ri Sira. Wawase'e bare'emo ndaintjani imbanja, karia ntaoe anoe mesoeamo ri poparentaa.

Ndato'o wo'oe mbe'i anoe da mesoea ri poparentaa, maka sangadi tabalisaka rajata, taaja kodjo Poeë Isa, nepa tale'o mesoea.

Sangaja anoe ndapakanotoka kita: Kapoeroe ndaja mPoeë Ala ri taoe masala. Ndapaporapaka taoe masala ewa bimba anoe tetadji, maka lingoe rajanja, pai ewa doi santoebi anoe tetadji. Kobelaanja napepalimo ntoempoenja, rantani narata moeni. Ewase'e pampepali mPoeë kita taoe anoe tetadji, anoe masala. Bara ewa ananggodu mampalaika papanja. Montjosoimo moeni rajanja, mewalili, ma'ai kawongko ndaja mPapanja. (Loek. 15.)

Banja podo ri ngoedjoe wa'a mpatoedjoe mPoeë, paikanja ri katoewoea be ndaowe² mampepali taoe masala, taoe kodi anoe naposari noe joenoenja; bare'e poera kapoeroe ndajaa ri taoe madjoe'a; ananggodu ndadontjo tanoananja. Maria ngkani ndato'o mPoeë: Anoe koekama'ika ri wawo lino se'i, mampepali anoe tetadji. Ewa we'a bare'e toemoro katoewoenja ri banoea i Simo, anoe ndapokapoeroe i mPoeë Isa. (Loek. 7: 36-50). Ewa i Sakeoe to peroeroe asele, anoe ndapokapoeroe i mPoeë, pai naka bare'emo napobangke doi. (Loek. 19: 1-10).

Bare'e ndaowe² i mPoeë manto'oka taoe da mantadji anoe maga'a rajanja pai Poeë Ala. Ewa rapanja ngalitaue kore'e anoe ma'ai gaga pampomawonja doinja, pai naka bare'e narata mpodago Poeë Ala.

Wa'a mpandita pai goeroe pai mokole nTo Jahoedi maria ngkani ndapodjangai, kabare'enja napokono meaja ri Sira. Pai sangaja² manee rajaa mampompaoeka taoe setoe, maka ndaintjani i mPoeë da bangke kaparinja raneo.

Re'e 12 ana goeroe i mPoeë Isa anoe bare'e moga'a pai Sira. Taoe setoe ndapagoeroe saeo saeo. Maka lawi ndaintjani i mPoeë, bare'e da masae katoewoea ri wawo lino, paikanja ana goeroea da mamparataka taoe Noentoea poera².

Banja podo ri ngoedjoe patoedjoe i mPoeë. Bare'e

mosisala katoewoea pai patoedjoea. Ntje'e pai tapampopandiri Sira. Pagonja ri kapari ngkatoewoe mPoeë, ri pampakoe ntaoe koroa ri kadjoe, tongawa kabangke ndajaa anoe tapopandiri wo'oe.

Maka ndapekakaika taoe madjeani Sira. Ndatodosaka djoe'aa mampepewoloka kapari ndaja ntaoe; maka ndatoedjoea i Johane inea, da napagampi; taoe masala samba'a ndadjandjika da sangkani² katoewoenja pai Sira ri Soeroega.

Rodo sangkani rajaa ri kadjoe mantandje Papata Sindate, rantani poera inosaa, ndatima i mPoeë Ala.

POMPEOASI: Ndjaa ndakama'ika i mPoeë ri wawo lino? Ndjaa nato'oka kita ntoentoe i mPoeë? Ndjaa ma'i ndawangoe i mPoeë? Ndjaa posisala mpoparenta mPoeë Ala pai poparenta ntaoe? Mbe'i anoe bangke ri radoea se'e? Ndjaa ndapaporapaka kabangke mpoparenta mPoeë Ala? Waimbe'i kateranga²ni kabangke mpoparenta se'e? Waimbe'i da pesoeata ndjairia? Waimbe'i popagoeroe mPoeë manto'o kapoeroe ndaja mPoeë Ala? Bara tongawa wo'oe kapoeroe ndaja i mPoeë Isa ri taoe? Isema ndapodjangai i mPoeë? Makoedja pai naka re'e ana goeroea? Da tapokoedja wo'oe i Poeë? Rimbe'i tongawa mpodago kabangke ndajaa? Waimbe'i gori ngkabangke ndajaa?

10. Kateosoe ntjalata.

To'o ngkoro i mPoeë: Isa, posokinja: Tadoe ngKadago. To'o lantia: i Masehi, posokinja: Anoe ndaboeboeka lana ri tanoananja. Maka tatogo taoe ndalanti anoe ndaboeboeka lana ri wawo ntanoananja: Tadoe mpanjomba bangke, Nabi pai Dateo.

Lawi taintjani: to lino be rodo rajanja pai bare'e maroso katoewoenja. Maria salanja pai nakawase'e. Raja mPoeë da mampakarodo moeni rajata, pai bare'e ntaninja djajanja, da mampakarodo rajata.

Re'e wo'oe djaja ntaoe toe'ata nakajali sala ntaoe, ntje'emo moandoe sala, pai mantjepa panga. Paikanja djaja setoe podo rapa, djaja anoe napare'e ntaoe. Ane mantjepa panga kita ewa merapi poeroe, maka maoe taga'amo panga, bare'epa manoto bara ndaaja i mPoeë, bara bare'e.

Katoedoe mPoeë Isa tepakoro djaja mPoeë Ala, maka Sira anoe mampokaoe anaa. Kapate mPoeë pai nakajalimo ntjala nto lino anoe meaja ri Sira. Ane bare'e ndawai mPoeë Isa da napepate ntaoe koroa, bare'e wo'oe da mewali da napepate. Maoe dja mesamboeni i Poeë, be da re'e taoe male'o Sira. Ane ndapompaoeka taoe sondo anoe mampomawo Sira, sangaja² da meewa taoe se'e. Ane merapi i Poeë Isa petoeloengi mPapaa sindate, da opi ntjoroba wa'a ntaoe madja'a ri Sira. Paikanja lawi raja i mPoeë da mate mantjõmpo sala nto lino.

Kita taoe woengka eo bare'e takoto mantjõmpo sala ntaoe; maka kita se'i re'e wo'oe salata. I Poeë Isa pai ndapangkoto mantjõmpo sala nto lino, maka bare'e re'e salaa.

I Poeë Isa mawalisaka to lino, maka ri kapoeranjamo ndasompo salata, ewa taoe da wo'oemo kita, banjamo watoea i Madja'a kita, anoe maloeloe songkanja, paikanja ana mPoeë Ala katoewoeta, mampedongeka anoe ndato'o.

I Poeë Isa Tadoe ngkadagota. Taoe toe'ata re'e wo'oe tadoenja anoe mamperapika taoe madjoe'a tanoana ri Poeë Jangi. Paikanja sangaja² rapa setoe; kamontjonja bare'e ndekoe tadoenja, bare'e naperapika kita dago. Wa'anja anoe tadoe ngkadago kodjo, ntje'e i Poeë Isa. Sira mangaworoka kita djaja ri Poeë Ala.

I Poeë Isa mampakadago moeni kita pai Poeë Ala. I Poeë Ala bare'e madja'a raja ri to lino; maoe bangke salanja, sangaja² ndapomawo dja. Dja to lino anoe madja'a ri

Poeënja, poe'oe ngkatoewoenja. Ntje'e pai naka djelamo Sira manto'oka to lino: Ndiowemo meewa ri Poeëmi; ne'e boi ndito'ou: bare'emo ndapokono mPoeë Ala kami, kabangke ntjala mami; maka se'i Jakoe mangkojo salami; komi dja ndikandjo'oemo.

I Poeë Isa wo'oe nabita anoe ri wawonja mpodago. Maka anoe ndato'ou Nabi, ntje'e anoe mampetoemboeka taoe paoe anoe bare'e nadonge ri taoe, bara nabasa ri soera, paikanja anoe sambela² ri Poeë Ala padongenja. Pai wa'a noentoe anoe ndakenika kita i mPoeë Isa, lioe² oengka ri Papaa sindate pangkenia. Maka nepa ri kadjela i mPoeë Isa padonge nto lino paoe anoe ewase'e.

Poera² taoe anoe meaja ri Poeë Isa, sangaja² da me'oeroe ri Sira. Ntje'e pai tapampodatoe i Poeë Isa, Datoe mpoparenta mPoeë Ala. Wa'a Datoe ri lino nape'oeroe mpalilinja, maoe madja'a rajanja ri Sira. Bare'e maja taoe me'oeroe ri Poeë Isa ane bare'e maboeja rajanja ri Sira.

Ri kapate i mPoeë Isa re'emo paoea: Poeramo koenangi wa'a nto lino poera². Maoe bare'epa mewali mpodago paoe se'e, takitamo kamontjonja, maka ri kapate mPoeë podo sa'e raja ntaoe me'oeroe ri Sira; wawase'e mariamo, pai ri poerinja to lino poera² da maintjani Sira.

POMPEOASI: Ndjaa posokinja: Isa? Ndjaa posokinja: i Masehi? Ndjaa toendainja pai nakarodo moeni ndaja ntaoe? Ndjaa djaja ntaoe toe'a da nakajali ntjala? Ndjaa djaja mPoeë Ala pai nakajali ntjala ntaoe? Waimbe'i kapate i mPoeë Isa, bara songka ntaoe pai naka mate Sira, bara lawi rajaa? Makoedja pai ndapangkoto i mPoeë Isa mantjempo salata? Waimbe'i pewali nto lino ane roomo ndasompo i mPoeë salanja? Taoe toe'ata bara re'e wo'oe tadoenja? I sema Tadoe ngkadago anoe montjo? Waimbe'i pampakadago mPoeë Isa to lino pai Papaa? Makoedja pai tapanto'ou i Poeë Isa Nabita? Waimbe'i kadatoe i mPoeë Isa? Noendjaa ndanangi mPoeë?

11. Peaja ndaja.

Kadjela i mPoeë Isa ri wawo lino se'i, poeramo ndaosoe sala nto lino poera². Paikanja sangadi kita meaja kodjo ri Sira, nepa da mewali salata ndajali. Ane bare'e tamekekeni ri Tadoe ngKadagota, bare'e re'e jowe ngkadjelaa ri kita, sangaja² metaka dja salata ri korota.

Bare'e ndaowe² i mPoeë manto'oka taoe ntongo toewoe ri wawo lino: Aja jakoe. Ane bare'e gana peaja ndaja ntaoe, sangaja² ndapodjangai, ewa pampodjangaia ana goeroea anoe maeka rajanja, ntongo modoeanga marimbo ngojoe pai ropo (Soera L. i mP. Isa, No. 29, Loekasi 8: 22-25). Taoe madjoe'a ane naaja Sira, sangaja² osa djoe'anja, ewa ananggodri ntaoe ri Kapenaoe ndapaka'osa mPoeë, maka meaja kodjo papanja ri Sira (Soera L. i mP. Isa, No. 14); ewa ananggodri mate woela; maka ndato'o i mPoeë Isa ri papanja: Sangadi noeaja jakoe, nepa koekoto mampakadago anamoe. Pai napesono mpapanja: Koeaja komi, Poeë, ndipakaroso rajakoe, naka montjo aja ndajakoe ri komi (Soera L. i mP. I., No. 38, Loek. 9: 37-45).

Ri pompaoe mPoeë Isa pai we'a nTo Kanani, maka naperapi da napakadago mPoeë ananja, ndaoende aja ndajanja ri Sira, pai naka'osa ananja (Soera L. i mP. I. No. 36).

Ane meaja taoe ri Sira, salanja ndapakapaja; ewa taoe poengkoe anoe ndaoejoe oengka ri ata banoea kare'e mPoeë. Maka ndato'oka taoe setoe: Salamoe ri Poeë Ala koeso-mpokamo siko (Soera L. i mP. I. No. 18, Loek. 5: 17-26). We'a masala wo'oe anoe rata malanai witi mPoeë Isa, ndato'oka: Majalimo salamoe. (Soera L. i mP. I. No. 25, Loek. 7: 36-50).

Ane bare'e naaja ntaoe Sira, bare'e ndakoto mampaka'osa taoe madjoe'a, ewa ri kandjo'oea ri lipoe Nasare, bere'e taoe ndapakadago (Soera L. i mP. I. No. 32, Loek. 4: 14-32). Ane bare'e naaja ntaoe Sira, bare'e ndakoto i mPoeë mampakadago katoewoenja.

Ana goeroe mPoeë se'e sangaja² nato'oka taoe: Aja i Poeë Isa i Masehi. Ewa taoe nalanti i Datoe Kandake mampeoasi ri Pilipoe: Bare'e madago jakoe da noerieo? Mesono i Pilipoe: Ane manoto rajamoe maaja i Poeë Isa, madago koerieo siko. (Soera L. i mP. I. No. 85; Soera Laolita wa'a ana goeroe 8 : 26-40). Kanapeoasi nTadoelako ntaroenggoe ri lipoe nTo Pilipi ri Paeloe: Poeë, noendjaa da koepowia, da koeparata rodo ndajakoe? Mesono i Paeloe: Ajamo Poeë Isa (Soera L. mP. I. No. 91; Soera Laolita wa'a ana goeroe 16 : 12-40).

Ane meaja kita ri Poeë Isa, bare'e tasaja kasiranja Ana mPoeë Ala, anoe ndapokaoe rata ri wawo lino mangantjompoo sala ntaoe; bare'e tasaja kamontjo noe wa'a noentoe pai songka anoe ndato'o. Ane montjo peaja ndajata, wa'anja Sira tatandje ri katoewoeta pai kapateta. Tapakaboewa sangkani rajata ri Sira.

Ane meaja kita ri Poeë Isa, sangaja² da tapokasangkompo Sira. Oengka ndjairia joa ndaja i mPoeë tapokajoa ndaja. Wa'a ntjalata bare'emo ndakitanaka mPoeë Ala. Ndato'oka kita: Kamontjonja da koehoekoe komi, karia ntjalami; paikanja paajami Anakoe anoe bere'e salanja, pampokasangkompompi si'a pai pampokajoa ndajami wo'oe kajoa ndajanja, ewa taoe bare'e masala siko.

Ane tapokasangkompo i Poeë Isa, kita wo'oe ndapoana i mPoeë Ala. Wa'anja ntje'e djaja da pampakadago mPoeë Ala kita. Maoe tapokapoeroe kodjo joenoe, tapakadojo mominggoe, maoe takekeni Noentoe ngKatoewoe, paikanja ane bare'e montjo peaja ndajata ri Poeë Isa, sangaja² metaka dja salata ri korota.

POMPEOASI: Sangadi wenoe kita nepa da majali salata? Bara ndapodjangai i mPoeë Isa ana goeroea kabare'enja gana peaja ndajanja ri Sira? Taoe madjoe'a anoe ewambe'i rajanja ndakoto i mPoeë Isa mampaka'osa? Taoe waimbe'i anoe ndakoto mPoeë majali salanja? Ane bare'e

meaja taoe ri Poeë Isa da wenoe? Ndjaa anoe nato'oe noe ana goeroe mPoeë Isa ri taoe sondo? Ndjaa posokinja: meaja ri Poeë Isa? Tapokoedja i Poeë Isa ane meaja kita ri Sira? Ndjaa djaja mpajali salata ri Poeë Ala? Bara re'e djaja ntaninja da ndapakadago i mPoeë Ala kita?

12. Katebalisaka ndaja.

Ane meaja kodjo kita ri Poeë Isa, bare'e tapodjo mantalikoesi Poeë Ala, sangaja² tadadoe Sira.

Ane meaja kodjo kita ri Poeë Isa, bare'emo da tapokono mampakoro denggo ndajata, bare'emo tapokono manawa² anoe madja'a, bare'emo tapokono maloeloe djaja anoe banja oengka ri Poeëta. Ntje'emo anoe ndato'oe: Katebalisaka ndajata. nTongo bare'epa ntani maboeja rajata maloeloe songka mPoeë, se'i ndabaliskasamo rajata pai tapampokonomo.

Kabare'enja napokono ntaoe mantadji denggo ndajanja, pai naka bare'e mewali katebalisaka ndajanja. Ri pontepoe'oeta mabaliska rajata, taendo rioenja salata. Podo ane taepemo kodjo kanee ntjalata, nepa montjosoi rajata. Ewa i Mokole Daoedi ri kanaepenja salanja mangasago we'a ntaoe, ma'ai pontjosoi ndajanja (Soera L. nTaoe Piamo, No. 67). Ewantje'e i Petoeroe, kanaepenja salanja mantjapoe pangaloeloenja i Poeë Isa; malai si'a ma'ai potoemanginja (Soera L. i mP. I., take 119; Loek. 22: 54-61).

Oengka ndjairia mewalilimo kita ri Poeë, tato'oka i Poeë salata ri pekakaita, nepa da taperapi kapoeroe ndaja i mPoeë, ne'emo da ndakitanaka salata. Ntje'e anoe ndapakanotoka kita i mPoeë ri Noentoe mPorapa: Anangodi mampalaika papanja. Maka nato'oka papanja ri pewalilinja: Papa, masala jakoe ri Poeë Ala pai ri komi;

bare'emo madago jakoe da toewoe anami (Soera L. i mP. Isa, No. 48; Loek. 15 : 11-32).

Mosisala kodjo katoewoe ntaoe anoe tebalisakamo rajanja, pai anoe bare'e. Ntje'e pai ndapampapoto'o katoewoe ntaoe anoe ewantjetoe: Pampoana karoea ngkaninja, bara pampoana da wo'oe, anoe banja kono korota, anoe da kono rajata. Ewa poeramo ndapakanoto i mPoeë ri Nikodemoe: Ane bare'e ndapapo'inosa moeni mPoeë raja ntaoe, bare'e da mewali ana mPoeë Ala si'a (Soera L. i mP. I., No. 12).

Mosisala wo'oe pontepoe'oe ngkatebalisaka ndaja ntaoe. Sa'e masae pampepalinja da kanoto ndajanja, nepa manoto. Ewa roo ndato'o i mPoeë ri Noentoe mPorapa: Taoe anoe mampepali matia anoe bangke olinja (Soera L. i mP. I. take 47). Ewa i Natanae anoe bare'e napokono rioenja maaja i Poeë Isa (Soera L. i mP. I., take 17). Sa'e wo'oe manoto ntjoroba rajanja ka'i-Poeë-Isanja Ana i mPoeë Ala. Ewa i Paeloe anoe ndabalisaka ntjoroba rajanja ri pelindjanja ri Damasi. (Soera L. i mP. I., no. 84, Soera Laolita wa'a ana goeroe, 9 : 1-9.) Ewa ndato'o i mP. Isa ri Noentoe mPorapa: Taoe marata ntjoroba woejawa ri ra ntana (Soera L. i mP. I., take 47).

Kadagonja kodjo ane rongga natoedjoeka kita noe ineta bara papata djaja ri Poeë Ala, ntongo mangoera dja kita, maka ane ewase'e, rongga tebalisaka rajata, ane bangkemo kita.

Anoe mampakatebalisaka rajata, ntje'emo Inosa mPoeë Ala, anoe mesoea ri rajata. Oejoe mpena'oe Inosa mPoeë Ala, 10 mbengi oengka mpepone i mPoeë Isa, monoentoe i Petoeroe, pai nakanoto ndaja ntaoe 3000 (Soera L. i mP. Isa, No. 79; Soera Laolita wa'a anagoeroe, 2).

Oengka ndjairia bare'e ndaowe² Inosa mPoeë Ala mampakanoto raja ntaoe; djajanja ri padongeta Noentoe ngKatoewoe. Maka ri padonge²ta Noentoe ngKatoewoe, ndalike² noe Inosa mPoeë Ala rajata da tapaja.

Sa'e taoe bare'e naepe roso noe Inosa mPoeë Ala, pai

naka bare'e tebalisaka rajanja. Poe'oenja pai nakawase'e maka taoe setoe lawi bare'e napokono meaja ri Poeë Isa. Sa'e bare'e mampokono, maka pobangke²nja; panto'oe ndanja nakotomo ngkalionja mampakadago katoewoenja. Sa'e bare'e mampokono, maka bare'e napodjo mantadji adanja anoe modenggo. Sa'e bare'e napodjo meaja ri Poeë Isa, maka maranindi rajanja, nato'oe: Podo kabangke ngkatoewoe ri wawo lino koepepali; i Poeë Ala bare'e koeintjani.

Ne'e wo'oe tato'oe: Pai naka bare'e tebalisaka rajakoe, maka bare'epa rata Inosa mPoeë Ala ri jakoe. Maka bare'e tapakoroka rajata pai naka wase'e. Raja ntaoe sa'e ewa djaja mapeni, sa'e ewa tana kelee, sa'e ewa tana keroka, sa'e ewa tana madago (Soera L. i mP. L., No. 27; Noentoe mporapa nTaoe Mompaho, Loek. 8: 4-15). Paikanja maoe taoe anoe madja'a mpodago, sangaja² ndakoto Inosa mPoeë Ala mabalisa rajanja.

Mewali dago ngkatoewoe podo oengka ri Poeë Ala kama'inja. Sira wo'oe anoe mampeboo kita poera², pai kita ndjo'oe ri Sira ane majoa rajata. Sa'e to lino ndjo'oe madadoe Poeënja, sa'e bare'e napokono ndjo'oe. Ntje'e pai tapanto'oe: i Poeë Ala da mampilisi taoe anoe ndapakadago pai anoe bare'e ndapakadago.

POMPEOASI: Ane meaja kita ri Poeë Isa da ewambe'i rajata? Waimbe'i katepoe'oe ngkatebalisaka ndajata? Ane roomo tapontjoso salata, da waimbe'i wo'oe? Bara mosisala katoewoe ntaoe anoe tebalisakamo rajanja pai anoe bare'epa? Wambe'i pewali ngkatebalisaka ndaja? Taoe mbe'i anoe da ronga tebalisaka rajanja? Noendjaa mampakatebalisaka rajata? Waimbe'i tetala Inosa mPoeë Ala ri rajata? Makoedja be napodjo ntaoe sa'e meaja? Bara sala noe Inosa mPoeë Ala pai naka bare'e tebalisaka raja ntaoe se'e? Taoe anoe madja'a kodjo, bara be da ndakoto Inosa mPoeë Ala mabali rajanja? Wambe'i gori mpampakadago mPoeë Ala to lino?

13. Katoewoe anoe magali.

Ane taaja kodjo i Poeë Isa, bare'emo mokoeasa i Madja'a ri rajata. Maka rajata se'e bare'emo napeari noe nawa² anoe madja'a, paikanja podo nawa² anoe oengka ri Poeë Ala tapakoro ndjairia. Ane taajamo i Poeë Isa, manoro tilamo mPoeë Ala sindate kita.

Kakomaro² peaja ndajata ri Sira, kakobangke² kamawo ndajata ri Sira, kakomontjo² paloeloeta songkaa, kakosasawia katoewoeta pai katoewoe ntoekakata i Poeë Isa.

Mewali ane meaja kita ri Poeë Isa, ndapakagalimo rajata, pai sangaja² tongawa kagalinja se'e ri katoewoeta woengka eo. Ane madja'a² pompaoeta ntongo i owi, wawase'e dja paoe montjomo tapaoe. Ane magasi kita mopaiso ntongo i owi, da maloeloe²mo rajata ri joenoe wawase'e. Ane sengke² ntongo i owi, wawase'e da tapakarodomo rajata ri joenoe. Bara madja'a gaoeta ntongo i owi, wawase'e djamo kapoeroe ndajata ri joenoe anoe mampapolengko paleta pai witita. Ane ewase'e, nepa montjo kagali ndajata.

Taoe meaja ri Poeë Isa napari² dja naka sawia rajanja pai raja mPoeë Ala. Ntongo re'e dja sengke² nja, ntongo re'e dja kasina ndajanja, ntongo re'e dja mbambanja, bare'epa maja da rodo si'a, ntongo mapari² dja. Ane naowemo mapari², bare'e re'e jowenja peaja ndajanja.

Pai bare'e wo'oe montjo tapobangke²ka paloeloeta songka i mPoeë Ala. Banja bara taoli kaboeja ndaja i mPoeë ri paloeloeta songkaa. Maka maoe rapanja, taloeloe songka mPoeë poera², banja wo'oe bara da ndaoende i mPoeë kita. Ewa panto'o i mPoeë ri Noentoe mPorapa: Ana majoenoe maloeloe songka mPoeënja, bare'e bara da naoende ana majoenoenja setoe. (Loek. 17:7-10.)

Bangke posisala ntaoe anoe maloeloe songka mPoeë Ala

ri kaekanja, pai taoe anoe maloeloe songkaa ri pampotowenja Sira. Taoe anoe maloeloe ri kaekanja, napomapari maloeloe songka; ewa ana majoenoe maloeloe songka mpoeënja, sangaja² mapari naepe. Ane kamawo ndajata pai tapaloeloe songkaa, manga'a jaoe, maka lawi sawia rajata pai raja mPoeë sindate; mewali ewa paloeloe anangodi songka mpapanja pai inenja, bare'e napomane. Maka taoe setoe sangaja² nakadoedoengi wo'oe Inosa mPoeë Ala.

Taoe anoe meaja ri Poeë Isa sangaja² re'e wo'oe totonja, maka maria iwalinja. Sa'e iwalinja joenoenja anoe mangkelo² si'a naka ne'emo naloeloe songka mPoeë. Sa'e iwalinja i Madja'a anoe mampapesoea ri raja nawa² anoe bare'e magali, anoe madja'a. Sa'e iwalinja rajanjamo se'e; maka ane lawi sengke² si'a, kasengkenja se'e napo'iwalika; ane lawi masina raja si'a, kasina ndajanja napombeloekoeka; ane lawi kambamba² rajanja, lopoenna se'e anoe da natodosaka saeo saeo.

Lawi taintjani loseta, maria tengota, mewali sangaja² taara² mpodago rajata, boi nalingoeni kita, sangaja² mainga pelindjata ri katoewoeta, boi re'e joenoeta mawawanaka kita ri djaja anoe banja djaja mPoeë.

Tesaojo manawoe taoe anoe meaja ri Poeë Isa, ewa i Petoeroe anoe bangke peajanja ri Poeë Isa, maka nasapoe paloeloenna Sira. Pai bare'e maja taoe anoe ewantje'e da maroo² ri kasala ndajanja; bare'e maja mampakapeni rajanja ri Poeë Ala. Ane lawi montjo peaja ndajanja, sangaja² da napontjosoi ndaja salanja, da mewalili moeni ri Poeë Ala.

Mewali ane kita meaja ri Poeë Isa, taintjani poeramo salata ri Poeë Ala; paikanja manoto wo'oe rajata bare'epa magali katoewoeta. Sangaja² tapari² naka terangani joa ngkatoewoeta. Ntje'e pai naka mainga² kita, mekakai kita, mombeloekoe kita pai wa'a anoe madja'a, tapakainti posintoewoeta pai Poeë Isa.

POMPEOASI: Waimbe'i raja ntaoe anoe meaja kodjo ri Poeë Isa? Wenoe pai naka sawia² katoewoeta pai katoewoe mPoeë Isa? Bara tongawa kagali ndajata? Ndjaa anoe da napari² ntaoe ane meaja ri Poeë Isa? Bara madago tapobangke²ka paloeloeta songka mPoeë? Ndjaa posisala ntaoe anoe maloeloe songka mPoeë Ala ri kaeka ndajanja pai anoe maloeloe ri kamontjo ndajanja? I sema napototoka ntaoe meaja ri Poeë Isa? Makoedja pai naka mainga² pelindjata ri katoewoeta? Taoe anoe meajamo ri Poeë Isa bara re'e dja paloeloenja djaja masala? Ndjaa napotetala ntaoe meaja ri Poeë Isa woengka eo?

14. Katoewoe anoe magali (sepenja).

Ane To Masehi kodjo kita, be maja tarampa koeasa mPoeë Ala. Ane tapepali mpengaja² pakoeli anoe tadika ri pae naka rongga bangke, ewa banjamo Poeë Ala mampapewalika kita pae, ewa kitamo anoe mampapewali. Madago taperapi oedja pai reme ri Poeë Ala paikanja ane taloeloe ada ntaoe toe'a, banjamo merapi kita, tepakoro tarampamo koeasa mPoeë ewa kitamo mampare'e oedja pai reme.

Ne'emo wo'oe kita mowoerake, maka nato'o ntadoe mboerake ndjo'oe mantima tanoana ntaoe, ewa si'a anoe mampare'e. Marampa koeasa mPoeë Ala setoe, maka pawai mPoeë, bara pantimaa moeni, dja pepokonoa.

Ne'e wo'oe takelo karaoe ndaja mPoeë Ala. Maria taoe manto'o: Jakoe poeramo ndarioe, jakoe tila mPoeë Alamo; mewali sangaja² da ndakariani mPoeë Ala jakoe. Oengka ire'i montjo pompaoenja; pai nato'o wo'oe: maoe jakoe mowote ri koro oeë kalaoe nggaranggo, bare'e da natoengkoe jakoe, maka ndakariani mPoeë Ala jakoe; maoe koepodoeanga doeanga anoe majosoe,

be da malodongi jakoe, maka da ndakariani mPoeë Ala; mae bare'e mobakoe jakoe ri poweloeakoe, bare'e koepomapari, maka i Poeë Ala da mampare'eka jakoe pangkoni.

Poera² paoe setoe bare'e montjo, maka re'e wo'oe nawa²ta ndawaika kita i mPoeë. Ane bare'e wo'oe moreke rajata, bare'e da ndakoto i mPoeë Ala da mampokapoeroe kita. Podo karae ndajaa takelo ri katengota setoe. Sangadi tarata pepa anoe banja katengota mampare'e, nepa bangke raja mPoeë mangkadoedoengi kita.

Pagonja ri kadjoe'ata da tongawa kamontjo mpekekenita ri Poeë Ala. Ane poeramo ndarioe kita pai metakamo rajata ri Poeë ntana pai oeë, manotomo rajata, banjamo lamo anoe madjeani kita. Djoe'a anoe merata ri kita radoea ngajanja. Sangaja anoe napare'e ngkatengota, ane marameda korota pai lioe² ndjo'oe mandioe kita pai tapapewoeika ngojoe maranindi korota, bara wota kita bare'e moronto, sangaja² da madjoe'a kita. Kabare'enja gana reke ndajata pai naka re'e ndjoe'a setoe. Ane ta'oamo mojangoe², pai nakadjoe'a mbo'ota pai masae da kekoele kita, sangaja² katengota pai nakare'e ndjoe'a setoe. Ane malose kita pai naka bare'e gana pangkonita; oengka ndjairia bare'emo maroso woekoeta, be taowe² madjoe'a²; sangaja² katengota poe'oe ndjoe'a setoe.

Sangaja wo'oe djoe'a anoe banja katengota poe'oenja; djoe'a setoe ndapare'e mPoeë Ala, maka re'e anoe da ndato'oka kita. Ri katoewoeta woengka eo maria tetala, bare'e kono taendo kasala ngkandjo'oeta. Oengka ndjairia ndadjoe'ani mPoeë Ala korota, naka rodo kita mampepewoloka katoewoeta. Pai ane tapepali katoedoe noe djoe'ata se'e, sangaja² tarata: bara ndalike mPoeë Ala rajata, ri pangkalinganita Sira; bara tarata ndaja salata ri joenoe.

Pai ane madjoe'a korota sangaja² pepokono mPoeë Ala da tapepalimo pakoeli anoe madago, anoe ndawai mPoeë: maka maria kadjoe anoe madago iranja ndapopakoeli,

bara pelanja, bara woeanja. Maka korota se'e banja kita toempoenja, sangaja² i Poeë toempoenja, mewali da takariani mpodago², pai ane osamo, da tapakadago naka ne'e madjoe'a moeni korota, nadjoe'ani ngkatengota.

Maoe madago pakoeli, ane banja oengka ri Poeë Ala, toempoe inosata, bare'e da osa kita. Mewali sangaja² da tapakadoedoe mekakai ri Poeë sindate, merapi poeroe. Ri pekakaita se'e, da ndapakaroso i mPoeë rajata. Pai ane maroso rajata, saroe² da tanangi djoe'a ngkorota.

POMPEOASI: Ndjaa ndato'o: marampa koeasa i mPoeë Ala? Ndjaa sa'e mangkelo karae ndaja i mPoeë Ala? Sangkoedja ngaja djoe'a kono kita? Waimbe'i sa'e djoe'a anoe napare'e ngkatengota? Ndjaa sa'e patoedjoe mPoeë Ala ri djoe'ata? Ndjaa tapepali ri djoe'ata? Ndjaa jowe mpekakaita ntongo madjoe'a kita?

15. Pekakai ri Poeë Ala.

Maria djaja ndawaika kita i mPoeë Ala, da mampakaroso rajata ri Sira. Maka ane dja gori²nja posintoewoeta pai Poeë Isa, bare'e tapakaroso saeo saeo, sangaja² bare'emo da mainti pekenita ri Sira. Ewa pinamoejata, ane bare'e ndaoedjani, sangaja² da makese katoewoenja. Djajanja samba'a: da tabasa² Soera mPoeë Ala; maka kakomaria² ngkani pabasata Soera mPoeë Ala, kakomanoto² rajata ri Sira. Samba'a wo'oe djajanja: da tapakadojo mominggoe; se'i tabasa ngkaliota Noentoe ngKatoewoe, se'i tapedongeka wo'oe katoedoenja, naka ne'emo tasaja raja pai pepokono mPoeëta. Sandjaja wo'oe: kita da mangkoni roti pai manginoe angoro, da tapakamontjo pampotadoelakota i Poeë Isa. Pai sandjaja wo'oe: mekakai ri Poeë Ala.

Ane mekakai kita ri Poeë Ala, mompaoe kita pai Sira; ne'e takalingani kabangke ngkatoewoea, pai naka me'oeroe kita ri Sira ane mompaoe. Ntje'e pai tapampakoroka potoendata, pekakoreta; tapakaboeta mata, naka bare'e re'e anoe marendosi kita; tapakadago pompaoeta ewa mampompaoeka mokoleta; ne'e tasamboenika barandjaa² ri Sira, maka lawi ndaintjani rajata; lawi papata Sira anoe mawaika kita rasita saeo saeo.

Ane mekakai kita, maja taperapi ngaja² ri Sira, anoe da galata pai da gala noe joenoeta. Pai ne'e dja podo merapi² kita; saeo saeo da tato'oka i Poeëgori ngkaboejandajata ri Sira, maka be ndaowe² mampokapoeroe kita.

Sangaja wo'oe: da taimba ri pekakaita wa'antjalata ri Sira pai ri joenoeta; ne'e tasamboenika salata, maosangaja. Lawi ndaintjani kandjo'oe ntjalata poera²; paikanja pepokono i mPoeë da tawalinto'oka Sira denggota. Maka karoonja taimba salata, nepa madago taperapi kapoeroe ndajaa, naka ne'emo ndakitanaka salata.

Pai sangaja wo'oe ne'e takalingani ane mekakai ri Poeë sindate: sangaja² taoende Sira, anoe Poeë ntana pai oeë, anoe mangkekeni inosata poera².

Pandiri mpekakai anoe ndawaika kita i mPoeë ewase'i:

1. Papa mami anoe ndati Soeroega. Montjo i Poeë Ala papata, anoe mapoeroe raja ri kita; paikanja ndato'o i mPoeë Isa: Anoe ndati Soeroega, boi takalingani kabangke ngkatoewoea.

2. To'omi ndapapeawa. Pai tapanto'o ewase'e, maka lawi rajata, da napampakabangke nto lino poera² Poeëta.

3. Poparentami da djela ri kami. Maka rajata da nape'oeroe nto lino poera² Sira; sangaja taoe anoe bare'epa nadonge Noentoe ngkatoewoe; sangaja taoe anoe nadongemo, paikanja anoe mantalikoesi Poeë Ala.

4. Songkami anoe mewali ri Soeroega, da ewantje'e wo'oe pewalinja ri wawo lino. Maka taoe anoe ri ra nTjoeroega bare'e malewa² songka mPoeë; rajata naka ewase'e paloeloe ntaoe songka i mPoeë ntongo maroo-roo ri wawo lino.

5. Pangkoni mami da ndiwaika kami saeo saeo. Maka maoe madojo kita modjamaa, mampepali anoe takatoewoeka, sangaja² ane bare'e ndapare'e mPoeë, be da tale'o.

6. Sala mami da ndipakapaja, maka kami bare'emo wo'oe kapomasala wa'a ntjala joenoe ri kami. Maka saeo saeo re'e sala metaka ri kita, ntje'e tapekijali ri Sira. Paikanja be da ndajali mPoeë salata, ane mapeni rajata ri joenoe anoe masala ri kita. (Endo² Noentoe mPorapa: Taoe moinda radoea. Soera L. mP. I., No. 39).

7. Ne'e ndiwai raja mami nakelo i Madja'a, paikanja ndipapalaika kami i Madja'a. Maria dja'a anoe mantolilingi kita, anoe bare'e nakita noe matata; podo Poeë Ala mangkita; be naowe ndja'a se'e mangkelo rajata, da maloeloe djaja masala. Sangaja wo'oe: bare'e gana rosota ane podo kita maewa i Madja'a; ntje'e pai tapampekiroemba ri Poeëta.

8. Maka komi toempoe mpoparenta, toempoe ngkoeasa pai toempoe mpeawa ri wawo lino pai ri ra nTjoeroega, bare'e da re'e kapoesanja. Ami. Ntje'e manto'o: Wa'anja Poeë Ala pontepoe'oe pai kapoera mpengaja² ri lino pai ri soeroega; sangaja² Sira anoe mampotoempoe.

Pekakai i mPoeë se'e tapopandiri. Pai ne'e podo ntje'e tato'o² ane mekakai, maka paoe ndajata ngkaliota da tato'o wo'oe. Ne'e podo ngoedjoeta mompaoe; sangaja² rajata anoe meboo ri Sira.

Ane montjo pekakaita ri Poeë Ala, sangaja² ndadonge

pamperapita. Pawaia anoe taperapi, podo Sira maintjani mampepewoloka kadagonja pai kadja'anja. Ne'e wo'oe tengo kita mamperokoesi merapi², boi tapomadja'a raneo anoe taperapi se'e. Dja ne'e wo'oe majali ri rajata: i Papata sindate maboeja rajaa ri kita, pai bangke rajaa da mawaika kita anoe taperapi.

Pekakai i Eliese ndapedongeka mPoeë Ala. (Soera L. nT. P., No. 11); ewase'e pekakai i Mokole Manasa ri ra ntaroenggoe (Soera L. nT. P., No. 92); pampedongeka mPoeë Ala pekakai nto lino roo ndapakanoto i mPoeë Isa ri Noentoe mPorapa: Kabosenja anoe bare'e naaja Poeë Ala (Soera L. mP. I., No. 57; Loek. 18:2-8).

To'o i mPoeë Isa madago tasabo mekakai ri Poeë Ala, ane taperapi anoe lawi ndapatadaka kita i mPoeë Isa; bara Inosa mPoeë Ala taperapi, bara peaja ndaja anoe maroso, bara kapoera ntjalata ri Poeë sindate. Pai ntje'e sangaja² da ndawaika kita.

Madago wo'oe tapekakaika joenoeta ri Poeë Ala. I Poeë Isa lawi maria ngkani ndapekakaika kita ri Poeë sindate. Makà ane majoa rajata ri Poeë Isa, manoto wo'oe pokasangkompota, maboeja wo'oe raja mampekakaika joenoe, anoe naroempa ntjoesa ndaja, bara pepa ngkatoewoe, ri Sira.

POMPEOASI: Ndjaa djajata mampakaroso posintoewoeta pai Poeë Isa? Waimbe'i ada mpekakai? Ndjaa tato'o² ri pekakaita? Ndjaa da taimba ri pekakaita? Sangaja anoe bare'e madago takalingani ri pekakaita, ndjaa setoe? Waimbe'i pekakai mPoeë pai ndjaa katoedoe ntjamba'a pai samba'a? Tapokoedja pekakai mPoeë se'e? Bara sangaja² ndawai mPoeë Ala anoe taperapi? Laolita mbe'i sa'e anoe mampakanoto ri kita pawai mPoeë Ala, anoe naperapi ntaoe? Ndjaa madago tasabo ri pekakaita?

16. Wa'a ngkasandaja² i mPoeë Isa.

Ane meaja kita ri Poeë Isa, salata poera² ndasompoka kita. Oengka ndjairia ada da wo'oemo tapoada, anoe mosisala pai ada ngkatoewoeta owi. Pai naka tepasambaka kita maroo² ri lipoe, maka modja'i kita. Lawi poera² To Masehi modja'i, pai tapampapoto'omo poromoenja: wa'a ngKasandaja-ndaja i mPoeë Isa; ane ri basa Malajoe: Garedja Masehi.

Wa'a ngKasandaja² i mPoeë Isa se'e ndapaporapa ewa koro ntaoe: Samba'a wo'onja, ntje'e i Poeë Isa. Nepa maria ngaja wo'oe ri koro se'e; sa'e To Masehi anoe maroso peajanja ndapopale, ndapowiti; anoe bare'e maroso peaja ndajanja ndapowoejoea, ndapokajoepa. Paikanja poera² To Masehi ewa santjombori bangke, modja'i si'a poera².

Tesajo katepasambaka noe wa'a ngKasandaja² i mPoeë Isa anoe ri wawo lino se'i ndapaporapa ewa banoea: i Poeë Isa ndaponono, sa'e To Masehi ndaporindi, sae ndapotoeke, ndapokaso.

Sangaja wo'oe rapa manto'o: Katepasambaka nTo Masehi ewa kadjoe samba'a: Wotonja i Poeë Isa, wa'a nda'anja ntje'e kita anoe meaja ri Sira. Bare'e madago ra'a ndaga'a pai wotonja.

Sandjaja² wa'a ngKasandaja² i mPoeë, Garedja Masehi se'e anoe ri wawo lino poera², maka ane montjo peajata ri Poeë Isa, pai tarata ri tana ntaoe anoe montjo wo'oe peajanja ri Sira, lioe² modja'i taepe. Wa'a ngKasandaja² mPoeë, Garedja Masehi se'e magali wo'oe si'a, maka bare'e napokono mogalo pai taoe anoe mampepali dja'a, anoe mantalikoesi Poeë Ala; ndapatani kodjo si'a. Garedja Masehi se'e bare'e naintjani toeama bara we'a, anoe toe'a pai anoe mangoera, mokole pai watoea, taoe maboeja, bara taoe maeta pelanja, sawia² poera². Podo peaja dajanja ri Poeë Isa pai naka mombekekeni taoe se'e.

Paikanja Garedja se'e bare'e nakita noe matata, maka teseboe ri wawo lino. Maria taoe mekekeni ri Garedja Masehi anoe bare'e montjo peaja ndajanja, paikanja i Poeë Ala maintjani maga'a anoe montjo peaja ndajanja pai anoe bare'e.

Samba'a samba'a lipoe anoe laoe To Masehi, sangaja² sandjaja². Ntje'e Garedja lipoe; anoe tapaoe roo Garedja Bangke. Ntje'e pai naka bare'e naowe² wa'a nTo Masehi mompasambaka ri banoea mPanjomba, mampedongeka sangkani² Noentoe ngKatoewoe, mongajoe sangkani² maoende Poeë Ala, mekakai sangkani² ri Sira.

Pagonja ri Eo Minggoe da tepasambaka kita. Ri Eo Minggoe katoewoe moeni mPoeë Isa pai napaapoka noe wa'a ngKasandaja² mPoeë. Sangaja² tapeosaka poera² tetala woengka eo, naka tepatani kodjo reme se'e, maka reme mPoeë. Wa'anja tapowia ri eo se'e anoe bare'e ntani mangarendosi rajata mampepewoloka i Poeë.

Radoea wo'oe ada bangke ndapakoro ri ra Banoea mPanjomba, ntje'e moparioe pai mangkoni roti ri Pangkoni i mPoeë. Ane mandioe, da ndatedesika oeë ri wawo ntanoana, ndapaporapaka kagali ndaja, maka poeramo ndawoeso'i mPoeë Isa salata. Ntje'e pai ndapadika ri wawo ntanoana: To'o i mPapa, Poeë Ala, maka ntje'e anoe mampare'e kita, pai mangalengko katoewoeta; nepa to'o i Ana, i Poeë Isa anoe mangasompo salata; nepa Inosa mPoeë Ala, anoe mampakanoto ri rajata wa'a Noentoe mPoeë. Ane mandioe taoe, sangaja² napasowa rioe paoe gori mpeajanja ri Poeë Isa, pai nadjandji wo'oe mekekeni ri Sira, ne'emo ri lamo.

Madago taoe ntongo anangodi dja ndarioe. Ane ewase'e, inenja pai papanja madjandji ri Poeë Ala da mawawanaka ananja ri djaja mPoeë, ane bangkemo raneonja. Ane ngalitaemo bara ana we'amo, da mo'agama; karonja mo'agama bare'emo ndarioe, maka roomo, paikanja ndapapesoemo ri wa'a ngKasandaja² i mPoeë Isa, ndapape-soemo ri Garedji Masehi.

Taoe se'e sangaja² na'io ri Banoea mpanjomba peajanja ri Poeë Ala, anoe mampapewali lino pai jangi, pai ri Poeë Isa i Masehi Ana mPoeë Sindate, pai ri Inosa mPoeë Ala. Da nadjandji wo'oe mantadji wa'a denggonja, da napari² naka majoa rajanja, pai da naloeloe i Poeë Isa, ri pepa pai ri dago, bara toewoe, bara mate.

Karoonja ndapapesoea taoe ri wa'a ngKasandaja² i mPoeë Isa, madago si'a mangkoni ri Pangkoni mPoeë. Roti ndakoni pai anggoro ndainoe, maendo² kapate i mPoeë Isa. Ri pangkonita pai ri panginoeta se'e lioe² tapomontjo salata poeramo ndajali mPoeë Isa; tapomontjo i Poeë Isa kasangkompota. Oengka ndjairia maroso moeni rajata maloeloe i Poeë.

POMPEOASI: Ndjaa ndato'o: Wa'a ngKasandaja² i mPoeë Isa? Bara makoedja rapa mpaoc kono Garedja se'e? Waimbe'i lionja Garedja Masehi? Bara paka To Masehi kodjo anoe ri Garedja Masehi? Ndjaa ndapakoro ri katepasambaka nTo Masehi ri banoea mPanjomba? Ndjaa tapowia ri eo minggoe? Waimbe'i ane mandioe taoe, ndjaa katoedoe noe oeë, ndjaa ndadika ri tanoana, ndjaa ndapangkoei ntaoe mandioe? Waimbe'i taoe anoe mandioe ntongo ananggodipa? Ndjaa nato'o ri pampe-soeanja Garedja Masehi? Ndjaa katoedoe mPangkoni mPoeë?

17. Katoewoe noe Angga.

Taoe poera² anoe meaja ri Poeë Isa, ane mate koronja, sangaja² toewoe angganja. Katoewoe nTo Masehi ri wawo lino ewa katoewoe nto posikola: wawase'e ntongo megoeroe dja, pai napomata² raneonja da madago katoewoenja. Ntongo toewoe kita ri wawo lino, maria denggo maparini kita, maria ngkani manawoe kita, maria roegi pai dja'a

mampakanee katoewoeta. Paikanja ane ri Soeroegamo anggata, bare'emo re'e anoe mangasalempori pe'oeroeta ri Poeëta.

Taoe anoe montjo peaja ndajanja, bare'e napokaeka da mate. Pai naka maeka rajata owi da mate, maka bare'e taintjani Poeë Ala; se'i salata tapokaeka boi ndahoekoe kita. Paikanja ane meajamo kita ri Poeë Isa, salata bare'emo re'e; se'i wo'oe i Poeë Ala tapopapa. Ntongo i owi podò katoewoeta ri lino tapomawo. Se'i² manotomo rajata ri Poeë Ala. Siramo tapomawo. Bare'emo re'e anoe tapokaeka.

Ane djela kita, rodo sangkani rajata ndjairia: bare'emo re'e tapomaea, bara tapokaeka, bare'emo re'e tapomapari ndaja. Madago sangkani katoewoeta ndjairia. Da manto'o gori ngkadago se'e bare'e wo'oe nakoto ntaoe; nepa da takita ane djelamo ndjairia. Ewa panto'o i Soero Johane: Se'i² kita ana mPoeë Ala, pai bare'epa manoto waimbe'i lio ngkorota raneonja; paikanja manoto rajata ane ri Soeroega kare'eta, sangaja² da sawia² pai Poeë Ala; maka da takitamo gori ngkare'enja.

Sangaja² da djela moeni Poeë Isa bara impia, nepa da ndapakoro poparentaa ri wawo lino, pai da teranganimo kadago ngkatoewoe ntaoe poera² anoe maaja Sira.

Paikanja kabare'epanja djela Poeë Isa, Noentoe ngKatoewoe da ndawawa ri to lino poera². Sangaja² maria taoe be da napokono meloeloe ri Poeë Isa, maria wo'oe anoe da mampalaika Poeënja, sangaja² da re'e po'iwali bangke, da re'e silaka bangke, molindoege tana, mebote boejojoe apoe, maria taoe da mate.

Bare'e da naintjani ntaoe ka'impianja da kadjela moeni mPoeë Isa. Sangkani napeoasi ana goeroea: Bara da rongga ma'i komi mampakoroka poparentami? Mesono i Poeë Isa: Bareë koeintjani manto'oka komi setoe; wa'anja anoe maintjani, i Papakoe sindate. Kadjela i mPoeë Isa sangaja² da ma'i ntjoroba; be ndapomata², se'imo.

Kadjela mPoeë se'e da ndaga'a taoe, anoe montjo

peajanja ri Poeë Isa, bara podo ngoedjoenja manto'o² peaja ndajanja. Maria toentoe i mPoeë anoe mampakano-toka kita poga'a nto lino: anoe da mesoea ri Banoea mPoeë Ala, pai anoe da ndatadji ri kadja'anja. Samba'a toentoe manto'o djala, wa'a baeo banganinja, da ndapilisi, anoe madago ndakoni pai anoe bare'e (Soera L. mP. I., take 47). Samba'a wo'oe Noentoe mPorapa anoe manto'o oeraho ndasawoe ri ojo mpae (Soera L. mP. I., take 45). Ri poga'a ntaoe se'e sangaja² ndaole mPoeë bara tongawa peaja ndajata ri katoewoeta woengka eo; maoe magasi kita meboo ri Sira, ane bare'e tapokapoeroe joenoe, sangaja² ndapotaoe madja'a kita. (Soera L. mP. I., take 73). Tongawa wo'oe ri Noentoe mPorapa: i Mokole mantilaka ana majoenoenja doi, napombejoro-joro. (Soera L. mP. I., take 93).

Ri kadjela moeni mPoeë Isa da madago sangkani katoewoe ntaoe, bemo da re'e dja'a, bare'emo da mombepo'iwalisi taoe, bare'emo da mopaiso; dja da mombepomawo, mombekadago. Poparenta i mPoeë Isa ndapaporapaka ri Soera mPoeë Ala, manto'o lipoe Jeroesale anoe da wo'oe. Ndjairia be naowe² ntaoe maoende-oende Poeë Ala.

POMPEOASI: Bara toewoe dja kita ane poeramo inosata? Waimbe'i katoewoe noe anggata ri Soeroega? Makoedja bare'emo tapokaeka da mate? Ndjaa ndato'o: Karodo ndaja? Bara da djela moeni i Poeë Isa? Ndjaa mamporioeka kadjela mPoeë Isa? Bara impia da kadjela moeni i mPoeë? Ndjaa da ndapowia mPoeë ana djela moeni? To'oka Noentoe mPorapa sa'e anoe manto'o poga'a nto lino. Waimbe'i lio noe lino, ane djela moeni i Poeë Isa?

18. Raja poe'oe mpolengko.

Roomo tapaoe ane meajamo taoe ri Poeë Isa, sangaja² da bali katoewoenja, da bali nawa²nja, pompaoenja, ponggalenja. Ane re'e nawa²nja anoe madja²a mampe-pewoloka roegi noe joenoe, bara baleparoe ri Poeë Ala, oengka mpeajanja ri Poeë Isa napakajoamo nawa²nja.

Ane madja'a pompaoenja ntongo i owi, mampetikodi joenoe, mambambasi joenoe, mampakadja'a raja noe joenoe, oengka ri peajanja ri Poeë Isa balimo rajanja pai pompaoenja, podo paoe madago, paoe mposintoewoe, paoe majoa anoe da nato'o.

Ane madja'a powiata ntongo i owi, magasi kita manawoesaka joenoe, balima kita, bara magasi pale mabobaki joenoe, bare'e ntani bangke raja ri joenoe, oengka ri peajata ri Poeë Isa, balimo gaoeta poera². Sawanja tapakaroe gi joenoe ri gaoeta, tapaporasi joenoe, tapokapoeroe jaoe.

Poe'oe mponawa²ta pai pompaoeta pai gaoeta, sangaja² rajata. Ane madago rajata, pompaoeta pai gaoeta poera² madago. Ane meaja kita ri Poeë Isa, mawo rajata ri Poeë sindate, kobelaanja podo songka mPoeë se'e tapobangke maloeloe. Ntje'e anoe ndapaporapaka kita i mPoeë, ndato'oka kita: Kadjoe anoe madago wotonja sangaja² madago powoeanja, kadjoe anoe bare'e madago wotonja madja'a wo'oe powoeanja. Ane taloeloe songka ngKoe-mpania, maoe be ntani maboeja rajata, podo pewalinja anoe nakita ngKoempania. Paloeloeta songka mPoeë, sangaja² mopoe'oe ri raja. Ane taloeloe songka mPoeë, pai bare'e maboeja rajata ri Sira, bare'e bangke jowenja paloeloeta songka se'e.

Pantadjita denggo ndajata, sangaja² mapari taepe. Rapanja taoe sengke da mantadji kasengkenja. Ane re'emo wo'oe aoe da naposengke, da natodosaka rajanja. Tesaojo

Se'imo sampoejoe pai roea ngaja, anoe naaja
nTo Masehi poera².

1. Koeaja Poeë Ala, Papata anoe makoeasa, anoe mampapewali jangi pai lino.
2. Koeaja Isa i Masehi, ana mPoeë Ala anoe samba'a², Poeëta,
3. anoe ndapapewali noe Inosa mPoeë Ala ri ana we'a Maria,
4. anoe nahoekoe i mPontioe Pilatoe, ndapakoe ri kadjoe ndapapombepampa, mate, ndadika ri koemapa, mena'oemo ri taoe mate,
5. membangoe moeni oengka ri taoe mate, ri katogondemenja, mepone ndeki Soeroega, motoenda tondo ri kana mPoeë Ala, Papata anoe makoeasa,
6. oengka lairia da ma'i moeni Sira, mampakamara joa pai denggo ntaoe toewoe pai taoe mate.
7. Koeaja Inosa mPoeë Ala.
8. Koeaja Kasandaja² mPoeë Isa anoe magali pai djoekoe² kare'enja.
9. Koeaja pokasangkompo nTo Masehi montjo, ri Poeë Isa.
10. Koeaja kapoeroe ndaja mPoeë Ala mantadji salata.
11. Koeaja pembangoe ntaoe mate.
12. Koeaja katoewoekoe ri jakera, anoe bare'e da re'e kapoesanja.

bare'e mewali natodosaka, panangi si'a, nanangi ntjengkenja. Bara taoe anoe masina raja ri joenoe woengka eo, be naowe mampare'e paoe madja'a anoe mampakadja'a raja noe joenoe, napari² mampapa'owe paoe setoe. Pai tesaojo bare'e nale'o maomo, panangi ri kasina ndajanja. Mewali saeo saeo mombeloekoe taoe anoe meaja ri Poeë Isa, denggo ndajanja napombeloekoeka.

Ri pombeloekoe se'e maoe panangi tesaojo, masae² da menangi kita, maka kakointi² pekenita ri Poeë Isa, kakoroso² rajata maewa adanja anoe madja'a; rantani sawia² kodjo kita pai Poeë, anoe tapopandiri.

Songka anoe taloeloe² laoe ri padikaa anoe sampoejoe, laoe ri patoedjoe mPoeë Isa pai ana goeroea.

Padika anoe sampoejoe se'e lawi radoea tilanja. Santila manto'oka kita pe'oeroeta ri Poeë Ala; ntje'e padika ka'isanja rata ri ka'aoponja. Santila wo'oe anoe manto'o posintoe-woeta pai kasitaoeta, ntje'e oengka ri ka'alimanja rata ri kasampoejoenja.

POMPEOASI: Waimbe'i ane bali nawa²ta? Ane bali pompaeta? Ane bali gaoeta? Ndjaa posokinja: kadjoe madago wotonja, madago wo'oe powoeanja? Ndjaa posisala mpaloeloe ntaoe songka ngKoempania pai paloe-loenja songka mPoeë? Ndjaa napombeloekoeka nTo Masehi saeo saeo? Bara da menangi jaoe kita? Mbe'i kare'e wa'a ntjengka anoe da taloeloe?

19. Songka mpe'oeroe ri Poeë Ala.

Padika anoe ka'isa manto'o: Ne'e noepanjomba lamoa ntaninja. Posokinja: Ne'e re'e aoe tadika ri wawo mPoeë Ala bara ndjaa². Ri laolita i Mokole Aha tongawa taoe mantalikoesi Poeë Ala, me'oeroe moeni ri lamoa. (Soera nT. P., No. 77). Ri laolita i Danieli tongawa wo'oe taoe anoe bare'e mampodjo da mampariwawo Datoe ntaninja ri Poeë Ala, pai napantadjimo i Datoe taoe setoe ri apoe bangke. (Soera L. nT. P. No. 97.)

Paikanja maoe dja mowoerake kita, bara meoni, bara mobolobiangi, bara motonaa, sangaja² tapetikodi Poeë Ala, sawia² setoe pai me'oeroe ri lamoa. Ewa i Mokole Saeloe, mampalaika Poeë Ala, nepa ndjo'oe mampeoasi angga ntaoe mate. (Soera L. nT. P., No. 64.)

Padika karadoea anoe manto'o: Ne'e noeta'a bara ndjaa, noepolamoa. Ewa panta'a nTo Isaraeli ana djapi woejawa ri poe'oe boejoe Sinai, napanjombamo. (Soera L. nT. P., No. 29). Samba'a wo'oe napekita'a i Mokole Jerobea. (Soera L. nT. P., No. 75). Bangke gaga katoewoe mPoeë, pai naka bare'e maja kita mampepali, bara manta'a kasilioa, da tapolamoa.

Pe'oeroeta ri Poeë Ala tongawa wo'oe ri padikaa anoe katatogo manto'o: Ne'e noeto'o²si ngkabongo to'o mPoeë Ala. Maka ane bare'e tapokaeka manto'o² ngkabongo to'o ntaoe, manoro bare'e tapokaeka taoe setoe. Ne'e wo'oe taposabe² to'o mPoeë Ala ri karakara anoe masiwoe. Rapanja tato'o: Ndakita mPoeë Ala powiakoe majoa, bara: Ndaintjani mPoeë Ala kabare'enja koepowia. Mae montjo kita, ne'e tato'o ewase'e, boi tapetikodi Poeë Ala. Sangadi ndapokaoe mokoleta kita mamposabi to'o mPoeë Ala, da ndapaintjani kamontjo mpaoeta, taposabimo jaoe.

Naka tongawa wo'oe pe'oeroeta ri Poeë Ala, pangkekenita

Reme Minggoe, ewa panto'o mpadika anoe ka 4: Ne'e kodjo noekalingani Eo Minggoe.

Ndapokono i mPoeë Ala, kita taoe da medonge kodjo ri Sira. Paikanja pedongeta se'e ne'e wo'oe ewa pedonge ana majoenoe ri songka mpoeënja. Ane laoe poeënja, naloeloe songka, ane bare'e laoe poeënja, bare'e naloeloe songka. Pedongeta ri Poeë Ala ewa pedonge ananggodi ri papanja pai inenja, maoe be laoe si'a, sangaja² naloeloe songka. Ntje'e ndapakanoto i mPoeë Isa ri Noentoe mPorapa ananggodi radoea, anoe napokaoe mpapanja lo'oe modjamaa: samba'a ndjo'oe, samba'a be ndjo'oe. (Soera Laolita i mPoeë Isa, No. 57.)

Sangaja wo'oe mampakatongawa kita ana mPoeë sindate, ane bare'e tasongka² ngkaliota katoewoeta, paikanja dja tapopea songka mPoeë. Ane ndapare'eka kita mPoeë pepa, ne'e wo'oe taponggantalikan, ne'e wo'oe boi malose rajata ri Sira sindate. Maka ane medonge kodjo kita ri Poeë Ala, poera² anoe ndasongkaka kita tasabe madago², maka Papata anoe masongkaka kita.

Taoe anoe medonge kodjo ri Poeë Ala, bare'e wo'oe bara napo'ipoe pewali ngkatoewoenja, bara anoe momi da narata, bara anoe mapa'i. Sangaja² rodo rajanja, sangaja² manga'a rajanja mampepewoloka katoewoenja, maka sambela² ri Poeë Ala potandjenja.

POMPEOASI: Ndjaa nato'o mpadika anoe ka'isa? Ada noendjaa anoe sawia² pai manjomba ri lamoa? Ndjaa nato'o mpadika anoe ka 2? I sema sa'e masala ri padika se'e? Makoedja bare'e madago tata'a lio lamoa? Ndjaa padika ka 3? Makoedja bare'e madago taposabi² to'o mPoeë Ala? Ndjaa padika ka 4? Waimbe'i gori mpedongeta ri Poeë Ala? Waimbe'i ane tarata pepa? Waimbe'i taoe medonge ri Poeë Ala, ane napepewoloka katoewoenja?

20. Songka mposintoewoeta pai kasitaoeta.

Padika anoe ka'alima manto'o: Aja inemoe pai papamoe. Sako i Poeë Isa bangke pantoeboenakaa inea pai papaa. Ewa pampetoemboe i Loek. (2 : 15) manto'o katetadji mPoeë Isa ri Jeroesale. „Naloeloemo moeni inenja pai papanja, djelamo ri Nasare, medonge kodjo ri inenja pai papanja.” Samba'a katongawanja taoe bare'e mantoeboenaka papanja, ntje'e i Abisalo anoe maewa papanja. (Soera L. nT. P., No. 68.)

Paikanja re'e wo'oe totonja padika se'e manto'o: ne'e ndigara²ti, ndidjea²ni ananggodimi. Maka poe'oenja, pai naka bare'e natoeboenaka noe ananggodidi inenja pai papanja, tesaojo banja ri ananggodidi, paikanja ri inenja pai papanja kare'enja.

Banja wo'oe podo ineta pai papata da tatoeboenaka: poera² taoe anoe tapotaoe toe'a da tatoeboenaka, tapedongeka paoenja, ewa kapalata, mokoleta, wa'a ntjoero ngKoempania, goeroeta, panditata. Sangadi mosisala songka ntaoe setoe pai songka mPoeë Ala, songka mPoeë da tapariwawo.

Ane mekigadji kita, sangaja² taoe anoe mawaika kita saro da tatoeboenaka. Pai kita anoe masaro taoe, sangaja² tapakadago wo'oe pompaoeta pai gaoeta ri taoe tasaro se'e. Samba'a taoe anoe mantoeboenaka kodjo poeënja, ntje'e i Eliese, anoe ndjo'oe mampepali ana we'a da naporongo noe ana mpoeënja. (Soera L. nT. P., No. 11)

Joenoea wo'oe tatoeboenaka. Ne'e tapetikodi joenoe, maoe watoea katoewoenja, kita mokole; ne'e mobangke² kita ri joenoeta ri karia noe doita, bara kabangke noe reke ndajata pai kalo'e mpaleta. Maka pombai mPoeë Ala poera² doi pai reke ndaja pai kalo'e mpale.

Ri pangkita mPoeë Ala sawia² taoe. Ntje'e pai naka bare'e madago mobangke²; podo samba'a anoe bangke

kodjo katoewoea, ntje'e i Poeë Ala. Samba'a katongawanja taoe mobangke-bangke, ntje'emo i Hamani ri laolita i Seteri. (Soera L. nT. P., No. 102.) Taoe anoe meaja ri Poeë Isa, bare'e lioe² maja si'a mobangke²; lawi ndato'o i mPoeë Isa: Maka taoe anoe mobangke² ngkatoewoe, ntje'e da ndakodisi; paj taoe anoe mampetikodi koronja, ntje'e da bangke katoewoenja ri poerinja. (Loekasi 18 : 14.)

Mewali anoe ndapokono i mPoeë Ala, da tapakakodi katoewoeta. Samba'a pandiri ntaoe anoe ewantje'e, i Tadoelako ri Kapenaoe, anoe merapi ri Poeë Isa ka'osa noe ana majoenoenja. Kakodi ngkatoewoenja naepe, pai naka bare'e nawai i Poeë da mempone ri banoeanja (Soera L. i mP. I., No. 23; Loekasi 7 : 1-10.) Pagonja Poeë Isa se'e taendo², maka maoe Ana mPoeë Ala katoewoea, dja ndapakakodi katoewoea, pai naka djela ri wawo lino se'i.

Pädika mPoeë Ala anoe ka 6 manto'o: Ne'e mepepate. Ewa kasangkompō i Joesoepoe sakodi napepatemo toea'inja (Soera L. nT. P., No 16); ewa i Daoedi mampepate i Oeria da napamporongō we'anja. (Soera L. nT. P., No. 67.)

Paikanja maoe bare'e toedoe paleta mampepate joenoe, re'e gaoeta anoe ndapasiwiaka mPoeë pai pampepate taoe. Ane tapepepara joenoeta, ane tapodjangai joenoeta, bare'e montjo poe'oenja, ewa tapepatemo. Maka poe'oenja pai naka re'emo taoe mampepate joenoe, maka pamposarinja si'a be montjo. Peolemo, kasangkompō i Joesoepoe: pamposarinja toea'inja, bare'e re'e poe'oenja kodjo, pai naka sakodi da napepatemo si'a. Peole i Joedasi: ma'ai gaga pamposarinja i Poeë Isa pai napampobaloemo. (Soera L. mPoeë Isa, take 112; Loekasi 21 : 37; Loek. 22 : 6.)

Ane taoe madja'ati kita, be maja tapesawaki ngkaliota; i Poeë Ala maintjani djaja mpesawa.

Anoe ndapokono i mPoeë, da tapokapoeroe joenoe, maoe madja'a rajanja ri kita. Paintjani noe wa'a ntoekaka i

Joesoepoe ka'ijoesoepoenja anoe Ampolemba, maeka rajanja, nato'o: da napesawakimo kita pampobaloeta si'a. Paikanja mesono i Joesoepoe: Ne'e maeka, bare'e koeowe² mampomawo komi. Mae modenggo powiami owi ri jakoe, poeramo ndapakajoa mPoeë Ala gaoemi anoe modenggo. (Soera L. nT. P., take 46). Poeë Isa se'e mampekakaika taoe anoe mampepate Sira. (Soera L. mP. I., take 127; Loekasi 23 : 34). Ewantje'e se'e pekakai i nTjetepanoe ri kapatenja (Soera L. mP. I., take 148; Soera laolita wa'a anagoeroe, 7 : 60.)

Sa'e manto'o: Dangga taoe anoe bare'e measwa. Bare'e montjo paoe se'e. Lawi raja ntaoe da mampesawaki gaoe noe joenoe anoe madja'a. Pai si'amo maroso pai makodje, anoe maintjani mantodosaka rajanja. Ane tapesawaki dja'a noe joenoe, da te'aiwakamo kadja'a ndajanja. Paikanja ane bare'e taowe² mampokapoeroe si'a, masae panangi kadja'a ndajanja. Ewa i Mokole Saeloe ri padoedoekinja i Daoedi, sangaja² panangi rajanja ane napokapoeroe i Daoedi si'a (Soera L. nTo P., No. 61 pai 63.)

Anoe ndapokono i mPoeë: da takadoedoengi taoe poera². Ne'e tapeoasi: To koedja si'a? Ne'e wo'oe tapepali sili ngkapoeroe ndajata. Ntje'e anoe ndato'o i mPoeë Isa ri Noentoe mporapa: To Samaria mampokapoeroe To Jahoedi. (Soera L. mP. I., No. 40; Loek. 10 : 25-37.) Ne'e podo dago ngkatoewoeta ngkaliota taendo², anoe joenoe bare'e tapomasoesa. Ntje'e sala ntaoe kore'e ri Noentoe mPorapa radoea, pai naka bare'e djela angganja ri banoea mPoeë Ala. (Samba'a: Taoe kore'e pai taoe kaasi-asi, Soera L. i mP. I., No. 49; Loek. 16 : 19-31. Samba'a: Taoe kore'e mawangoe ala maria: Soera L. mP. I., take 74; Loek. 12:16-21)

Ne'e wo'oe kita menoo. Maka inosa anoe ndawaika kita i mPoeë Ala bare'e madago tajali ngkaliota.

POMPEOASI: Ndjaa padika mPoeë Ala anoe ka 5? Ndjaa totonja? I sema sa'e wo'oe tatoeboenaka? Waimbe'i taoe

ndasaro pai anoe masaro? Makoedja pai tatoeboenaka wo'oe joenoeta? Madago kita mobangke²? Wenoe panto'o mPoeë Isa ane mobangke² taoe? Ndjaa ndapokono mPoeë Ala ri kita? Petoemboe pandiri ntaoe anoe mampakakodi katoewoenja? Ndjaa padika mPoeë Ala anoe ka 6? Ndjaa ndapasiwia mPoeë pai pampepateta taoe? Bara madago tapesawaki sala noe joenoe ri kita? Takoedja taoe anoe madja'a rajanja ri kita? Makoedja banja dangga taoe anoe bare'e mesawa? Ndjaa menangi ri kadja'a ndaja noe joenoe? Bara dago ngkatoewoe ngkaliota taendo²? Makoedja bare'e madago menoo?

21.

Songka mposintoewoeta pai kasitaoeta (Sepenja).

Songka mPoeë Ala anoe ka 7 manto'o: Ne'e mosalara. Pandiri ntaoe maloeloe songka se'e, ntje'emo i Joesopoe, anoe bare'e mampokono madjama we'a mpoeënja. (Soera L. nT. P., No 17.) Anoe bare'e maloeloe songka se'e, ntje'e i Daoedi masago we'a i Oeria. (Soera L. nT. P., No. 67).

Paikanja banja podo pasago we'a anoe bare'e ndawai mPoe'e. Sako mampatoewoe nawa² mposalara bare'e ndawai. Ane re'emo nawa² madja'a se'e, maoe bare'e mewali toeama madjama we'a ntaoe, bara we'a bare'e mewali madjama toeama anoe lawi morongomo, sangaja² napomasalamo ri Poeë Ala, anoe mangkita nawa²ta.

Maka korota se'i da napeari noe Inosa mPoeë Ala; paikanja ane bare'e magali nawa²ta; bare'e maja tapasambaka pai Inosa mPoeë Ala anoe lawi magali. Moroeana korota ne'e tawai mogaoe madja'a.

Sangaja wo'oe anoe ndato'oka kita ri padika se'i: Ana we'a pai ngalitaoe bare'e madago mombewongo²ni. Podo pinatoewoe anoe bare'e naintjani mantodosaka kamawo

ndajanja, kita taoe pepokono ndaja mPoeë, sangaja² da morongo mpodago-dago, gori ada ntaoe.

Porongota se'e, samba'a we'a pai samba'a toeama da morongo. Ri porongota sangaja² da mosintoewoe mpodago² toeama pai we'a, mombekadoedoengi, mombeposikojo kanee ndajanja pai kapari ngkatoewoenja. Kamontjonja, porongota dja poera ri kapeteta.

Padika mPoeë anoe ka 8: Ne'e melima. Mosisala djaja mpelima i Akani (Soera L. nT. P., No. 43), pai djaja mpelima i Djahasi (Soera L. nT. P., No. 83) paikanja sawia² salanja. Mariapa djaja mpelima: ane tasabo anoe joenoe pai bare'emo tapapewalili moeni, sangaja² melima kita. Ane tapotaetengo, bara talego joenoe, da tapale'ο anoenja, sangaja² melima kita. Ewa i Jako mantengosi papanja, da napale'ο panta. (Soera L. nT. P., No. 12.) Ane bare'e tawai tombo ntaoe anoe motetala ri kita, sangaja² melima kita.

Maoe tale'ο doita, rengkota ri kadojota, kamontjonja i Poeë Ala toempoenja. Bare'e ndapokono ane re'e anoeta maria² tapobebeka joenoe. Ewa ri laolita i Naba anoe mampomanongo i Daoedi. (Soera L. nT. P., No. 62.) Bare'e wo'oe ndawai tabolontanaka anoeta ri kabare'enja tareke mpodago.

Sangaja² raneonja da ndapeoasi mPoeë Ala ri kita waimbe'i pampakorota wa'a rengko pai doi anoe ndawaika kita. Ntje'e anoe ndapakanotoka kita ri Noentoe mPorapa: Mokole mantilaka ana majoenoenja doi da napampojero²ka. (Soera L. mP. I., take 93; Loek. 19: 13, 15.) Pai Noentoe mPorapa: Taoe mangkariani bonde anoe bare'e majoa. (Soera L. mP. I., take 99; Loek. 16: 1-13.)

Padika mPoeë Ala anoe ka 9: Ne'e kambamba². Ewa i Anania pai i Sapira mambambasi i Petoeroe. (Soera L. mP. I., No. 81; Soera Laolita wa'a anagoeroe, 5: 1-11.) Maoe pombambata ri pampokapoeroeta joenoe bare'e madago; rapanja: takita sala noe joenoe, tato'ο: Be koekita.

Sangaja mbambata, ane tanoentoeki joenoeta, maria ngaja anoe bare'e montjo tato'osi; tapakakodi raja noe joenoe ri taoe setoe pai naka bare'emo napokono.

I Poeë Ala majoa sangkani, bare'e re'e denggo ndajaa, pai naka bare'e ndakoto mampedongeka mbambata.

Padika anoe ka 10 manto'o: Ne'e noeporaja-raja anoe joenoe. Taoe mamporaja² anoe joenoe, saroe² manjae rajanja ri joenoe, saroe² napepate si'a. I mokole Aha ma'ai pamporajanja bonde i Nabo pai napampepatemo si'a. (Soera L. nT. P., No. 79.) Ewantje'e i Kai pai i Abeli: Bare'e napokono i Kai toea'inja madago katoewoenja, si'a bare'e, pai napampepatemo. (Soera L. nT. P., No. 3.)

Moroena kita ewa i Boerahima anoe bare'e naporaja anoe joenoe. Maka ri pampelaenja To Sodom, mesonomo mokole nTo Sodom: Timamo rengko mami poera²; paikanja nato'o i Boerahima: Bare'e! timamo moeni anoemoe, rengkokoe lawi maria ndawai mPoeë Ala, banja siko da mampakakore'e jakoe (Soera L. nT. P., take 12).

Poe'oe mposintoewoeta pai kasitaoeta, ntje'e ndato'o mPoeë: Ewa pepokonomi da ndipampowiaka ntaoe, ewantje'e wo'oe da ndipowiaka taoe.

POMPEOASI: Ndjaa padika ka 7? I sema mangaloeloe, i sema bare'e? Bara wa'anja padjamata we'a ntaoe, bara langkai noe joenoe anoe ndapodjangai mPoeë Ala? Ma-koedja pai tapampakagali nawa²ta? Waimbe'i katoewoe ngalitaoe pai ana we'a? Waimbe'i lio mporongo nTo Masehi? Ndjaa padika anoe ka 8? Imba djaja mpelima ntaoe. Waimbe'i da pampakorokata anoeta? Bara ndapeoasi dja mPoeë Ala raneonja gori mpampaketa anoeta? Ndjaa padika anoe ka 9? Ndjaa sa'e mbamba ntaoe? Ndjaa padika anoe ka 10? Wenoe ane bare'e taloeloe songka se'e? I sema sa'e bare'e naloeloe songka se'e; i sema maloeloe jaoe? Ndjaa poe'oe mposintoewoeta pai kasitaoeta?

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. The second part outlines the procedures for handling discrepancies and errors, stating that any such issues should be reported immediately to the relevant department. The third part details the process for auditing the accounts, including the selection of samples and the use of statistical methods to ensure the reliability of the data. The final part concludes with a summary of the findings and recommendations for future improvements.

